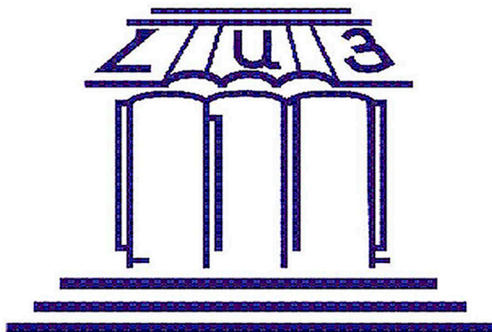

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

338.98

Ա-27

Ա. Վ. Ա. Բ. Տ. Ո. Ի. Մ. Ե. Ն. Ք.
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԵԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ
Հ. Ի. Մ. Ք. Ի. Ա. Ռ. Ո. Ի. Տ. Ո. Ի. Մ. Ը.

20 FEB 2013

31.921

17 JAN 2010

33898

Ա-77 *un*

ԱՎԱՐՏՈՒՄ ԵՆՔ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ
Ե Կ Ո Ն Ո Մ Ի Կ Ա Յ Ի Հ Ի Մ Ք Ի
ԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

1007
29984

1932

ՅԵՐԵՎԱՆ

Պետհրատի տպարան
Գլավկիտ 6991 (բ)
Հրատատ. 943
Պատվեր 6170
Տիրաժ 6000

Թարգման. Հ. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ հմբ. Ա. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԱՎԱՐՏՈՒՄ ԵՆՔ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԵԿՈՆՈ- ՄԻԿԱՅԻ ՀԻՄՔԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

ԱՌԱՋԻՆ ԶՐՈՒՅՑ

ՀամԼԿՑԵՄ IX համագումարն իր վերջումներում
նշեց, թե «սոցիալիստական շինարարության 1931 թվի
հեղամյակի յերրորդ տարվա ժողովրդատնտեսական
պլանը հանդիսանում է ԽՍՀՄ պրոլետարիատի և նրա
կուսակցության նոր հաղթանակների պլան, հաղթա-
նակներ, վորոնք համաշխարհային պատմական նշանա-
կութուն ունեն»։ Ի՞նչումն է կայանում այդ պլանի
պատմական նշանակութունը։ Դա կայանում է նրա-
նում, վոր «հեղամյակի յերրորդ՝ Վճռական տարվա պլա-
նի կատարումը պետք է ավարտի սոցիալիստական եկո-
նոմիկայի հիմքի կառուցումը մեր յերկրում»։

ՀամԼԿՑԵՄ IX համագումարը վերջեց, վոր 1931
թ. ժողովրդատնտեսական պլանի խնդիրները պետք է
միևնույն ժամանակ կոմյերիտմիության 1931 թ. աշ-
խատանքի խնդիրները լինեն։

ՀամԼԿՑԵՄ IX համագումարն այսպես վերջեց
կոմյերիտական աշխատանքի գլխավոր ողջիլը։—

«Առաջիկա ժամանակաշրջանում ՀամԼԿՑԵՄ աշ-
խատանքի վնական խնդիրը հանդիսանում է կոմյերիտ-
միության և նրա կողմից դեկավարվող անկուսակցական
յերիտասարդության ամբողջ յեռանդի և կամքի մոբիլի-
զացիան՝ հնգամյակը չորս տարում կատարելու համար,
1931 թ. ԽՍՀՄ սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի
կառուցումն ավարտելու համար, դասակարգային բըշ-
կամու պրոլետարիատին հակառակ ուժերի դիմադրու-
թյունը վերջնականապես մնջելու համար»։

Կոմյերիտմիութեան առաջ դրված տնտեսական վիթխարի խնդիրները բուժելու համար պետք է այնպես անել, վոր կոմյերիտական մասսան պարզ դադար փար ունենա պրոլետարական պայքարի այժմյան ետապին, 1931 թվի ժողովրդատնտեսական պլանին նշանակութեան մասին: Լենինյան ճիշտ հասկացողութեան սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտման խնդրի խոչորագույն նշանակութեան մասին, ճիշտ պատկերացում այս խնդրի հետ կապված դժվարութիւնները մասին և այդ դժվարութիւնները հաղթահարելու ուղիների մասին, ապա դա կզինի շարքային յուրաքանչյուր մարտիկին սոցիալիզմի հաղթանակի համար հաջող պայքար վարելու:

«Հայտնի յե, վոր թեորիան, յեթե նա իսկական թեորիա յե հանդիսանում, տալիս է դիւրեւորման ուժ, հեռանկարներէ պարզութեան, վստահութեան դեպի դործը, հավատ դեպի մեր դործի հաղթանակը. այդ բոլորը ունի և չի կարող չունենալ հսկայական նշանակութեան մեր սոցիալիստական շինարարութեան դործում»: ՍՍՍՒՆ

ՎՈՐՈՇԵՐ ԵՆ 1931 ԹՎԻ ՊԼԱՆԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Վորոշը են ապա 1931 թվի ժողովրդատնտեսական պլանի հիմնական խնդիրները և ինչո՞ւ Համկ(բ)Կ ԿԿ և ԿՎՀ ղեկավարները (1930 թ.) պլեումն այս պլանը վորոշել և վորպես սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտման պլան:

1931 թվի ժողովրդական տնտեսութեան պլանի հիմնական առաջադրանքները հետեւյալներն են: —

1. ԽՍՀ Միութեան ժողովրդական յեկամուտը 1931 թվին պետք է հասնի 49 միլիարդ ռուբլի, այսինքն՝ պիտի համարյա հասնի այն մակարդակին, վորին առաջ յենթադրվում էր հասնել հնգամյակի վերջին տարում—1933 թվին (49,7 միլիարդ ռուբլի): Այսպիսով մի տարում ժողովրդական, յեկամուտի աճումը պետք է համասարվի անցյալ տնտեսական տարվա ժողովրդական յեկամուտի 1/3-ին (աճում 35 տոկոսով), Այս թիվը

(35 տոկոսը) ցույց է տալիս ժողովրդական յեկամուտի աճման զգալի արագացումը: 1929 թվին ժողովրդական յեկամուտի աճումը կազմում էր 11 տոկոս, 1930 թվին դա հավասար էր 19 տոկոսի:

Ժողովրդական յեկամուտի աճման բացառիկ արագ տեմպի մասին ճշտորոշ պատկերացում ունենալու համար պետք է բերված ցուցանիշները համեմատել կապիտալիստական յերկրների ժողովրդական յեկամուտի աճման ցուցանիշների հետ: Ֆարական Ռուսաստանում ժողովրդական յեկամուտը 1900 թ. մինչև 1913 թվին ընկած ժամանակաշրջանում ժողովրդական յեկամուտը աճեց 39 տոկոսով, այսինքն քիչ ավելի, քան այն աճումը, վոր պիտի ունենա ԽՍՀՄ միայն մեկ տարում—1931 թվին: Այլ կերպ ասած, մինչհեղափոխական բուրժուական—կապիտալիստական Ռուսաստանը 13 տարում տվել է այնքան աճում, վորը պրոլետարական դիկտատուրայի պայմաններում մեր ժողովրդական տնտեսութիւնը տալիս է ընդամենը մեկ տարում:

Կապիտալիզմի դիկտատուր յերկրների ժողովրդական յեկամուտի աճման տեմպերը վորչ մի կերպ չեն կարող համեմատվել ԽՍՀՄ բայլեիկայն տեմպերի հետ: Այսպես որինակ՝ Հյուսիսամերիկայի Միացյալ Նահանգներին յեկամուտի տարեկան աճումը կազմում էր 3-4 տոկոս, Գերմանիայում (մինչև պատերազմը)՝ 2,5-3,5 տոկոս, Անգլիայում՝ 1,5 տոկոս:

Հասկանալի յե, վոր այդպիսի, իրենց արագութեամբ դեռ չտեսնված տնտեսական դարգացման տեմպերը բղխում են խորհրդային սիտեմի այն առավելութիւններից, վոր նա ունի Լապիտալիստական սիտեմի վերաբերմամբ:

2. Ժողովրդատնտեսութեան հանրայնացված հատվածի հիմնական ներդրումները 1931 թվին պիտի միլիարդ ռուբլի կազմեն, այսինչ անցյալ տարի դրանք 10 միլիարդ ռուբլի էին կազմում: Ըստ վորում Եոցիալիստական արդյունաբերութեան և էլեքտրիֆիկացիայի շրջանում պետք է կատարվեն 7 1/2 միլիարդ ռուբ.

հիմնական աշխատանքներ, բոլոր տեսակի տրանսպորտում՝ (ներառյալ նաև քաղաքացիական ավիացիան) և ժողովրդական կապում (փոստ, հեռագիր, հեռախոս, ռադիո)՝ ավելի քան 3 1/2 միլիարդ ռուբլի, խորհրդային սովետական կոլտնտեսությունում և մեքենայատրակտորային կայաններում՝ մոտ 4 միլիարդ ռուբլի:

Մեր արդյունաբերական շինարարությունը վիթխարի խափի մասին դադարաբար կազմելու համար պետք է նկատի ունենալ, Վոր, որինակ, ամերիկյան արդյունաբերություն մեջ 1929 թվին (իսկ այս տարին ՀԱՄՆ-ի համար դեռ գերարտադրություն կրիզիսի տարին չէր) ներդրված է մոտ 3 միլիարդ ռուբլի:

3. Արտադրությունը պետք է հետևյալ աճումն ունենա—

Պետական ամբողջ արդյունաբերության ընդհանուր արտադրանքը պետք է 45 տոկոսով ավելանա 1930 թվի արտադրանքի համեմատությամբ: Յեթե մենք հասնենք դրան, ապա դրանով հենց 1931 թ. մենք հնգամյակը ամբողջ արդյունաբերության վերաբերմամբ արդեն կատարած կլինենք 79 տոկոսով, իսկ ծանր ինդուստրիայի վերաբերմամբ՝ 98%—ով: Դա նշանակում է, Վոր մենք անկասկած կկատարենք հնգամյակի ընդհանուր առմամբ չորս տարում, իսկ արդյունաբերության մի շարք ճյուղերում՝ 3 1/2 և 3 տարում:

Գործող ելեկտրակայանների ուժը 1931 թվին պիտի հասցվի 4 1/2 միլիոն կիլովատ ժամի, իսկ ելեկտրական էներգիայի արտադրությունը՝ 12,7 միլիարդ կիլովատ ժամի: Յեթե 1931 թվի պլանի ելեկտրիֆիկացիայի մասը կատարվի, ապա դա կնշանակի, Վոր մենք կկատարենք և կգերազանցենք 1920-յի ելեկտրիֆիկացիայի առաջին տասնամյակի պլանը, Վոր կազմում է 1921 թվին և հաստատված է խորհրդների համաձայնության 9-րդ համադրմանը (1921 թ. դեկտեմբերի 28-ին): Դոբրո-յի պլանին Վ. Ի. Լենինը, ինչպես հայտնի չէ, բացառիկ կարևոր նշանակություն էր տալիս և այսպես էր ասում նրա մասին,

«Իմ կարծիքով, դա մեր կուսակցության յերկրորդ ծրագիրն է»:

Բոլոր կուլտուրաների ցանկերի տարածությունների ընդհանուր չափը (գարնանացան և աշնանացան) պետք է 143 միլիոն հեկտարի հասնի: Խորհրդային սովետական ցանքերի տարածությունը 9 և կես միլիոն հեկտար է վորոշված: Մինչդեռ անցյալ տարի ցանքի ամբողջ տարածությունը 128 միլիոն հեկտար էր կազմում:

1931 թվի վերջին՝ յերկրում պետք է 1.400 մեքենա արտադրվող լինեն, վորոնցում յեղած արտադրողները պետք է ունենան 980 հազար ձիու ուժ: Այսպիսով, մի տարում պիտի 1.040 նոր ՄԾԿ կազմակերպվի:

Անասնաբուծության բնագավառում՝ «Սկոտովոդի» հոտը պետք է աճի և 2 միլիոն 800 հազար գլխի հասնի, «Ույեկոդի» հոտը պիտի 4 միլիոն 800 հազար գլխի հասնի, «Սվինովոդի» հոտը՝ 1 միլիոն 900 հազար գլխի, հանրապետական կաթի և յուղի տրեստների հոտը՝ 440 հազար կովի, թռչնաբուծական կենտրոնները պիտի ունենան 3 միլիոն թև թռչուն:

Յերկաթուղիների բեռնաշրջանառությունը ծրագրվում է հասցնել 330 միլիոն տոննի, մինչդեռ առաջ կարծում էլին, թե հնգամյակի վերջին տարում դա կհասնի միայն 281 միլիոն տոննի: Արտադրության և շինարարության ընդհանուր աճումն իր արտահայտություն է գտնում բեռնաշրջանառության այդպիսի աճման մեջ, մի աճում, վոր անցնում է հնգամյակի սկզբնական յենթադրությունների սահմաններից:

4. ԽՍՀՄ մեջ աշխատանքը 1931 թվի ժողովրդական տնտեսության պլանում հետևյալ ցուցանիշներն ունի: Բանվորների և ծառայողների թիվը 1930 թվին հասնում էր 14 միլիոն հոգու, 1931 թվին նրանց թիվը 16 միլիոնի կհասնի: Աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը 1930 թվին 12 միլիարդ 500 միլիոն ռուբլի յեր կազմում, 1931 թվին դա 15 միլիարդ 300 միլիոն կկազմի:

Սոցիալական ապահովագրություն տարեկան ֆոնդը 1930 թվին 1 միլիարդ 600 միլիոն ռուբլի յեր, 1931 թվին 2 միլիարդ 138 միլիոն ռուբլի կլինի: Բնակարանային շինարարության վրա խորհրդային պետությունը ծախսելու յե ալելի, քան մեկ միլիարդ ռուբլի: ԺՏԳՍ արդյունաբերության համարյա բոլոր բանվորները և Մատոգիկոմատի արդյունաբերության բանվորները մեծ մասը 1931 թվին կանցնեն բանվորական Դ-ժամյա որվան:

Ժողովրդական լուսավորության, կադրերի նախապատրաստման, բուժման դ.բ. և աշխատանքների առողջության պահպանման, սոցիալական ապահովման վրա 1931 թվին պիտի ծախսվի 6¹/₂ միլիարդ ռուբլի, այսինքն 1930 թվին ծախսվածից 1¹/₂ միլիարդ ռուբլի ավելի:

Դրանք են 1931 թվի ժողովրդատնտեսական պլանի վիթխարի խնդիրները: Այս խնդիրները ռեցոր լուծելու համար աշխատելու պարտավորությունն է իր վրա վերցրել Լենինյան կոմյերիտիությանը: Յուրաքանչյուր կոմյերիտական պարտավոր է իմանալ այս խնդիրները, պարտավոր է գիտենալ, թե ի՞նչ պիտի անել դրանք իրագործելու համար այն դործարանում, այն հանքում, այն շոգեկաթսայի վրա, դեպոյում, խորհատեսություն մեջ, կոլանտեսություն մեջ, ԲՈՒՀ-ում, կոոպերատիվ խանութում, խորհրդային հիմնարկության մեջ, վորտեղ ինքն է աշխատում:

Պլանը պիտի հասցվի արտադրության մեջ յուրաքանչյուր աշխատողին, յուրաքանչյուր կատարածվին: Յուրաքանչյուր յերիտասարդ բանվոր պիտի հարվածային լինի իր պոստում, նա պետք է լինի Լենինյան կոմյերիտության անդամ, այն Աշխատանքային կարմիր դրոշի չբանչանը կրելու արժանի, վորով պարգևատրված է կոմյերիտիությանը IX համադումարում ՍՍՀՄ ԿԳԿ վորոշմամբ՝ սոցիալիստական մրցության և հարվածայնության նախաձեռնե-

լու, տնտեսական շինարարության ճակատում անձնագործ աշխատանք կատարելու համար:

Այս պլանի կատարման պայմանները պիտի հետևյալները լինեն՝ աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը (ԳԺՏՍ արդյունաբերության մեջ 28 տոկոսով, Մատոգիկոմատի արդյունաբերության մեջ 35 տոկոսով), արտադրանքի ինքնարժեքի իջեցումը (ԳԺՏՍ վերաբերմամբ 10 տոկոսով, Մատոգիկոմատի վերաբերմամբ 11 տոկոսով), արտադրանքի վորակի պարտադիր բարելավումը, շինարարության արժեքի իջեցումը (12 տոկոսով), յերկաթուղային փոխադրությունների արժեքի իջեցումը (9 տոկոսով):

Շինարարության, հումքի մթերումների, կուլտուրական ծախքերի հսկայական խնդիրները իրագործման համար անհրաժեշտ են Ֆինանսական խոշոր միջոցներ: 1931 թվի միանական ֆինանսական պլանը յեկհամուռների վերաբերմամբ վորոշվում է 31 միլիարդ 100 միլիոն ռուբլի, իսկ ծախսերի վերաբերմամբ 29 միլիարդ 600 միլիոն ռուբլի: Դրա հետ միասին պետք է պետական ռեզերվ կազմել 1¹/₂ միլիարդ ռուբլու:

Այս պահանջները յուրաքանչյուր կոմյերիտականի առաջ խնդիր է դնում լինելու որինակելի հարվածային, վորը պայքար է մղում արգֆինալանի քանակական և վորակական ցուցանիշների համար, ռացիոնալացնում է իր արտադրությունը, իջեցնում է ինքնարժեքը, տիրապետում է իր դործի տեխնիկային: Այդ պահանջները յուրաքանչյուր կոմյերիտականին առաջադրում են Ֆինանսական միջոցների մորիլիդացիայի դործում առաջավոր յինել, կոոպերատիվ փայավճարը, բնակարանի վարձը ճիշտ ժամանակին վճարել, խնայողական դրամարկղների աշխատանքի դարգացման և պետական փոխառությունների տարածման նախաձեռնողը լինել:

Միայն այն կոմյերիտականը, վորը 1931 թվի ժողովրդատնտեսական խոշորագույն խնդիրներից վերո-

հիշյալ գործնական յեղրակացությունները կհանի, միայն նա իսկապես կլինի լենինյան կոմունիստական յերիտասարդության միության անդամ: Կուսակցության և ԽՍՀՄ ամբողջ բանվոր դասակարգի «Կատարել հնգամյակը չորս տարում» լոգոնդը իր աշխատանքի առարկա պրակտիկան դարձնելով միայն, նա կկանգնի լենինյան կոմունիստական դաստիարակության իսկական ուղու վրա:

«Առանց աշխատանքի, առանց սլաքարի կոմունիստական բրոշյուրներից և դրվածքներից կոմունիզմի դրձային գիտելիքը բոլորովին վոշինչ չարժի, վորովհետև դրանով հաշտունակվեր թեորիայի և պրակտիկայի հին խղումը: այն հին խղումը, վորը կազմում էր հին բուրժուական հասարակության ամենազգվելի դիժը» — այդպես էր ասում լենինը կոմյերիտականներին կոմյերիտիստիկայի III համագումարում, 1920 թվին:

ՍՏՈՒԳԻԶ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչ խնդիրներ է առաջադրել կոմյերիտիստիկայի IX համագումարը 1931 թվի պլանն իրագործելու խնդրում:

2. Ի՞նչպիսի խնդիրներ է առաջադրել 1931 թվի պլանը արդյունաբերական արտադրանքի ամման, վարակի բարձրացման և ինֆնարժեֆի իջեցման խնդրում:

3. Ի՞նչպիսի նշանակություն ունի ժողովրդական յեկամտի ամումը:

Ի՞ՆՉՊԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԱՌԱՋԱԴՐԵՑ 1931 թվի ՊԼԱՆԸ ԿՈՒՆԿՏԻՎԱՑՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Սակայն վերևում թված վիթխարի խնդիրներով չէ սպառնում հնգամյակի յերրորդ՝ վճռական տարվա պլանը: Կա մի խնդիր ևս, վորը լուծումը համաշխարհային պատմական նշանակություն ունի: Ահա այդ խնդիրը:

«1931 թվին ապահովել կոլեկտիվ տնտեսություններում ընդգրկումը Ուկրաինայի (Ստեպ), Հյուսիսային Կովկասի, Ստորին Վոլգայի, Միջին Վոլգայի (Անդրվոլգա) գյուղացիական տնտեսությունների միջին թվով վո՛չ պակաս, քան 80 տոկոսը, վոր այս շրջանների վերաբերմամբ նշանակում է հիմնականում ավարտել համատարած կոլեկտիվացումը և կուլակությունը վորպես դասակարգի վերացումը: Հայացատիկ մշակող այլ շրջաններում՝ Կենտրոնական Սեհնոդ՝ շրջան, Սիբիր, Ուրալ, Ուկրաինա (Լեհաստեպ), Կադակստան (հացահատիկ մշակող շրջաններ)՝ ապահովել գյուղացիական տնտեսությունների 50 տոկոսի կոլեկտիվացումը: Սպառող շրջանների հացահատիկային տնտեսությունների 20-25 տոկոսի կոլեկտիվացումն ապահովել: Բամբակագործական և ճակնդեղ մշակող շրջաններում ապահովել տնտեսությունների ընդհանուր թվի վո՛չ պակաս, քան 50 տոկոսի ընդգրկումը կոլեկտիվ տնտեսություններում:

Միջին թվով ամբողջ Միության մեջ գյուղատնտեսությունից բոլոր ճյուղերի վերաբերմամբ 1931 թվին ապահովել գյուղացիական տնտեսությունների կիսից վո՛չ պակասի կոլեկտիվացումը:

(ԿԿ դեկտեմբերյան պլենումի բանաձևից)

Այս խնդիրը անքակտելիորեն կապված է հնգամյակի յերրորդ՝ վճռական տարվա բոլոր մյուս խնդիրների հետ: Անհատական չքովորական և միջակային տնտեսությունները կոլտնտեսությունների մեջ ընդգրկելու արագ տեմպը բղիւում է սոցիալիստական պրոլետարական արդյունաբերության և սոցիալիստական հողագործության առաջատար ձևերի՝ հանձնախորհրտնտեսությունների և մեքենա-տրակտորային կայանների՝ ամման արագ տեմպերից: Կուլտնտեսական շարժման այդպիսի վերելքի հնարավորությունը հենվում է սոցիալիստական այն ինդուստրիայի ուղղակի աջակցության վրա, վորը կոլեկտիվ գյուղատնտեսությանը դինում է տրակտորներով, գյուղատնտեսական մեքենաներով, քիմիական պարարտա-

նյութերով: Պրոլետարական պետութիւնը ուժեղացնում է գյուղատնտեսութեան կոլտնտեսական հատվածի ֆինանսավորումը: Արդյունաբերութեան բանվորները ոգնում են կոլտնտեսականներին, վոր նրանք լավագոյն կերպով կազմակերպեն կոլեկտիվ աշխատանքը: Կուսակցութիւնը և նրա ոգնակները՝ կոմյունիստիկութիւնը, գյուղացիական մասսաների մեջ հրահայտական բացատրական կազմակերպչական և դատարարական շարժումներ և կատարում և գլխավորում և միլիոնավոր գյուղացիների շարժումը դեպի կոլտնտեսութիւնները:

Բայց ի՞նչ է նշանակում գյուղացիական տնտեսութիւններ կիսից վո՛չ պակասի կոլեկտիվացումը: «Կոլեկտիվացման բնագավառում պլանի կատարումը գյուղում սոցիալիստական տարրերին բացարձակ գերակշռութիւն կտա անհատական հատվածի վերաբերմամբ, կամրապնդի բանվոր դասակարգի զոգումը գյուղացիութեան աշխատավոր մասսաների հետ և կավարտի ՆՍՅՄ սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի կառուցումը: Դա համաշխարհային պատմական նշանակութիւն ունեցող հաղթանակ կլինի»: (ԿԿ դեկտեմբերյան պլենումի բանաձեւից):

Դա կլինի կուսակցութեան գլխավոր դժի հաղթանակը, վորը կայացել և կախնում է մեր յերկրում սոցիալիզմի կառուցման լեռնային պլանի համառ, անշեղ կենսագործման մեջ: Դա կլինի մի հաղթանակ, վոր լենինյան կուսակցութիւնը կտանի բացահայտ դասակարգային թշնամու դեմ մղված անողոք կռիվներում, դասակարգային թշնամու ա՛յն գործակալութեան դեմ մղված պայքարում, վոր նա ունի բանվոր դասակարգի և կուսակցութեան ներսում՝ հանձինս հակահեղափոխական տրոցկիստների, «ձախ» և աջ ոսկորտունիստների:

Այդ հաղթանակը տանելու համար, սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի կառուցումը վերջացնելու համար, հեղափոխական չորս տարում կատարելու հա-

մար, կապիտալիստական յերկրներին տեխնիկապետնտեսապես հասնելու և նրանցից անցնելու համար, — այս բոլորի համար պետք է պայքարել ինքնահոսի դեմ և բոլոր ուժերը մոբիլիզացիա անել ժողովրդական տնտեսութեան պլանը կատարելու համար, պետք է անխնա հակահարկած տալ ամեն տեսակ աջ և «ձախ» ոսկորտունիստական թեքումներին և վճռականապես կենսագործել կուսակցութեան գլխավոր դիմը, պետք է ե՛լ ավելի տիրապետել լենինյան հեղափոխական թեորիային:

ՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՑՆԵՐ

1. Ի՞նչպիսի խնդիրներ է դրել ԿԿ դեկտեմբերյան պլենումը կոլեկտիվացման բնագավառում:

2. Ի՞նչ է նշանակում կոլեկտիվացման պլանի կատարումը 1931 թվին:

Ի՞նչ է ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄ ԿԱՌՈՒՑՆԵԼ

Յուրաքանչյուր կոմյունիստական դիտել, վոր այն վախճանական մպատակը, վորին հասնելու համար պայքարում է կոմունիստական կուսակցութիւնը, — դա կամունիզմն է: Կոմունիզմի տակ Մարքսը, Ենգելսը, Լենինը հասկանում են մի այնպիսի հասարակարգ, վորի ժամանակ վերացված է արտադրութեան բոլոր միջոցների (Փարրիկաների, հողի, մեքենաների և այլն) մասնավոր սեփականատիրութիւնը, դրանք դարձված են մարդկային ամբողջ հասարակութեան կոլեկտիվ սեփականութիւն: Կոմունիստական հասարակարգը վոնչացնում է հասարակութեան դասակարգերի բաժանումը և մարդը մարդուն շահագործելու բոլոր տեսակները: Աշխատանքը մարդու պահանջն է դառնում: Վերանում է ֆիզիքական և մտավոր աշխատանքի միջև յեղած տարբերութիւնը: Վերանում են սոցիալական անհավասարութեան բոլոր հետքերը: Մասնավոր սեփականատիրութեան կապանքներից ազատված արտադրական ուժերի արագ զարգացումը

կուլտուրայի բոլոր կողմերին ծաղկելու հնարավորութիւն և տալիս: Ամբողջ, հասարակութեան բարեքի համար աշխատելու սովորութիւնը և տեխնիկայի ու արտադրութեան զարգացման բարձր մակարդակը հնարավոր են դարձնում: «Յուրաքանչյուրն ըստ ընդունակութիւնների և յուրաքանչյուրին ըստ կարիքների» լոգոտիկի իրականացումը: Պետութիւնը վերանում և:

Այդպէս և կոմունիստական հասարակարգը, դեպի վորդ տանում և լենինի կուսակցութիւնը պրոլետարներին և բոլոր աշխատավորներին: Բայց սա կոմունիստական հասարակութեան բարձրագույն աստիճանի բնութագիրն է: Կոմունիզմի առաջին, ստորին աստիճանը աչքի յի ընկնում նրանով, վոր արտադրութեան միջոցներն արդեն հանրայնացված են, բայց թե արտադրական ուժերը դեռ բաւականաչափ չեն զարգացած: Արդյունքները բաշխվում են դեռ վո՛չ թե ըստ կարիքների, այլ ըստ աշխատանքի: Ֆիզիքական և մտավոր աշխատանքի միջև յեղած հակադրութիւնը դեռ չի վերացել: Դեռ մնում են անհավասարութեան վորոշ հետքեր: Դեռ ամբողջովին չի վո՛չնչացված քաղաքի և գյուղի միջև յեղած տարբերութիւնը: Պահպանվում է նաև սկեսական իշխանութիւնը:

Բայց պրոլետարիատի պայքարի տեսակետով գլխավորը՝ արտադրութեան միջոցների հանրայնացումը և այս եկամեւի վրա դասակարգերի վերացումը՝ արդեն արված է:

Սոցիալիզմի կառուցման խնդիրն այսպիսով կայանում է արտադրութեան միջոցների հանրայնացման և հասարակութիւնը դասակարգերի բաժանման վերացման մեջ:

«Սոցիալիզմը դասակարգերի վո՛չնչացումն է» (լենին):

ԽՍՀՄ-ի մեջ դասակարգերը դեռ չեն վո՛չնչացված: Դեռ անողոք պայքար է մղվում յերկրի ներսում՝ կապիտալիստական շահագործման վերջին հենարանը՝

կուլակութիւնը լիկվիդացիա անելու համար: Դեռ պայքար է տեղի ունենում կուլակութեան դեմ՝ չքայտնելու և տեղի տնտեսութիւնների համատարած կոլեկտիւացման համար, վորը կուլակութիւնը վորդ տանում: Հասկանալի չէ, վոր վո՛չ մի դեպքում չի կարելի գործը պատկերացնել աշխատ, թե մենք իբր արդեն կառուցել ենք սոցիալիզմը:

«Մինչև սոցիալիստական հասարակարգի կառուցումը և դասակարգային տարբերութիւնների վո՛չնչացումը դեռ շատ կա», նախապաշարեց XVI համագումարում ընկ. Ստալինը:

Բայց մենք այժմ վճռական քայլիչ ենք անում դասակարգերի վո՛չնչացման ուղով:

Հարկավոր է, վոր յուրաքանչյուր կոմյերիտական, յուրաքանչյուր յերիտասարդ բանվոր, բատրակ, կոլտոնոսական հասկանա դասակարգերի վո՛չնչացման հիմնական խնդրի և հնգամայիլը չորս տարում լոգոտիկի, սույն 1931 թվի պլանի համար մղվող պայքարի միջև յեղած այս կապը:

ՍՏՈՒԳԻԶ ՀԱՐՅԵՐ

1. Ի՞նչ է կոմունիզմը:
2. Ի՞նչ տարբերություն կա սոցիալիզմի և կոմունիզմի միջև:

Ի՞ՆՉՊԵՍ ՎՈՉՆՉԱՅՆԵԼ ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐԸ

Ահա՛ ինչ էր ասում վ. Ի. Լենինը կոմյերիտականութեան III համագումարում 1920 թվին դասակարգերի վո՛չնչացման մասին. —

«Դժվար չէր վո՛նդել ցարին, — զրա համար ընդամենը մի քանի սր էր պահանջվում: Շատ էլ դժվար չէր վո՛նդել կալվածատերերին, դա կարելի յեր անել մի քանի ամսում, շատ էլ դժվար չի վո՛նդել նուս կապիտալիստներին:

Բայց դասակարգերը վոչնչացնելն անհամեմատ ավելի դժվար ե— դեռ մնացել է բաժանումը բան- վորներին և գյուղացիներին»:

Այսպիսով դասակարգերի վոչնչացման խնդիրը դեռ չի վերջանում նրանով, վոր բանվորները և զբանցողիկավարութեամբ գյուղացիները տապալել են ցարին, կալվածատերերին և բուրժուազիային իշխանութիւնը և հասարակական սեփականութիւն են դարձրել հողը, գործարանները, հանքահորերը, յերկաթուղիները, բանկերը: Հասկանալի չէ, վոր պրոլետարիատը բուրժուազիային տապալելով, դրանով հենց «ամենավճռակ սն քայլն է անում դասակարգերի վոչնչացման ուղղութեամբ» (Լենին):

Բայց դասակարգերը դեռ մնում են: Բանվորներին դասակարգը, վորն այլևս ճնշված դասակարգ չէ և ժողովրդատնտեսութիւնը կազմակերպող դասակարգն է դարձել, աշխատում է ինքը և ինչն է դեկավարում արդյունաբերութիւնը, տրանսպորտը և պետական տնտեսութեան մյուս ճյուղերը: Մյուս կողմից կա մանր սեփականատերերի, մանր ապրանք արտադրողների՝ գյուղացիների, տնայնագործների, արհեստավորների դասակարգը: Լենինն ասում էր. «Մարքսիզմը ձգտում է վոչնչացնել դասակարգերը, բայց եյսպես ի՞նչ է դա նշանակում: Դա նշանակում է վոչնչացնել բանվորների և գյուղացիների միջև յեղած դասակարգային տարբերութիւնը»:

Մասնավոր մանր տնտեսութեան հողի վրա առաջ է դալիս նաև յերրորդ դասակարգը՝ խոշոր սեփականատերերի՝ կուլակները և մասնավոր կապիտալիստները, բանվորների և մանր գյուղացիների աշխատանքը շահագործողների դասակարգը: Խորհրդային իշխանութիւնն պայմաններում այս դասակարգը հիմնական չէ հանդիսանում: Նա վերանում է հետզհետեւ, քանի վոր վերանում է այն հողը, վորը առանձնացնում է նրան, այսինքն վերանում է մանր տնտեսութիւնը:

Բայց ի՞նչպես վերացնել յերկու հիմնական դասակարգերի միջև յեղած տարբերութիւնը:

Լենինն ասում էր. «Պետք է, վոր բոլորն աշխատեն մի ընդհանուր պլանով ընդհանուր հողի վրա, ընդհանուր ֆարրիկաներում և գործարաններում, և ընդհանուր դասավորութեամբ»:

Բանվոր դասակարգի համար միանգամայն բնական է աշխատել ընդհանուր պլանով ընդհանուր հանրայնացված ձեռնարկութիւններում, վորոնք ամբողջութեամբ բանվոր դասակարգին են պատկանում: Ուրեմն՝ բանվորների դասակարգի և այս մանր արտադրողների դասակարգի միջև յեղած տարբերութիւնը վերացնելու համար, վորոնք միաժամանակ և քրտնաջան աշխատավոր և մանր սեփականատեր են հանդիսանում, պետք է հենց այս մանր ապրանք արտադրողներին ձևափոխել:

«Հե՛շտ է արդե՞ք այս անել», հարցնում է Լենինը և պատասխանում է. «Դուք տեսնում եք, վոր այս չի կարելի անել նույնքան հեշտութեամբ, ինչպես ցարին. կալվածատերերին և կապիտալիստներին վոչնչելը: Այստեղ պետք է, վոր պրոլետարիատը վերադաստիարակի, վերուսուցանի գյուղացիների մի մասին, իր կողմը քաշի նրանց, ովքեր աշխատավոր գյուղացիներ են հանդիսանում, վորպեսպէս վոչնչացնի այն գյուղացիների դիմադրութիւնը, վորոնք ունենոր են հանդիսանում և հարստանում են ի հաշիվ մնացածների կարիքների»:

Այդպես եր դնում դասակարգերի վոչնչացման խնդիրը Վ. Ի. Լենինը, այդպես եր դնում և այդպես է դնում այս խնդիրը բալչլեիկների լենինյան կուսակցութիւնը և նրա ողնականը՝ կոմյերիտմիութիւնը:

Հետեւապես սոցիալիզմը կառուցելու և դասակարգերը վոչնչացնելու համար պետք է ամենից առաջ քաղաքական իշխանութիւնը խիստ տիրող դասակարգերի՝ կալվածատերերի և կապիտալիստների ձեռքից և պրոլետարիատի դիկտատուրա հաստատել: Այնուհետև պետական իշխանութեամբ, այսինքն պրոլետարիատի դիկտատուրայի ոգնութեամբ պի-

տի տնտեսական հեղափոխություն կատարել՝ կապիտալիստների և կալվածատերերի խոշոր մասնավոր սեփականությունները դարձնել պրոլետարական պետության սեփականություն՝ ազգայնացման միջոցով, իսկ ցրիվ ընկած աշխատավորների մանր մասնավոր սեփականությունները միացնել և կոլեկտիվ սեփականություն դարձնել սեական ու համառ աշխատանքի միջոցով:

Մեր քանի ընկերներ կարծում են, թե յեթե առաջին խնդիրը՝ կալվածատերերի և կապիտալիստներին սեփականությունից հանրայնացումը (եքսպրոպրիատորներին եքսպրոպրիացիան) լուծվում է դասակարգային սուր պայքարում, ապա յերկրորդ խնդիրը՝ մանր աշխատականատերերին միացումը, վորոնք ըստ եյուրթյան աշխատավորներ են հանդիսանում, կարող է լուծվել առանց վորեւ պայքարի մեր յերկրի ներսում, այսպես ասած «խաղաղ» կուլտուրական-դաստիարակչական և կազմակերպչական միջոցներով: Դասակարգային պայքարի անհրաժեշտության բացասումը, այն ժամը չհասկանալը, թե դասակարգային պայքարն անխուսափելի յե նաև յերկրորդ խնդիրը լուծելիս, հանդիսանում է աջ սպորտունիստական հայացքների հիմքը:

Եւհա՛ ինչ եր այդ առթիվ ասում Լենինը նույն ժամանակ, կոմյերիտմիության III համագումարում:

«Դասակարգային պայքարը շարունակվում է. նա միայն փոխել է իր ձևերը: Դա սրուկտարիատի դասակարգային պայքարն է այն բանի համար, վոր չկարողանան վերադառնալ հին շահագործողները, վոր խավար դյուղացիության բաժան-բաժան յեղած մասսան միանա և մի միություն կազմի: Դասակարգային պայքարը շարունակվում է, և մեր խնդիրը բոլոր շահերը այս պայքարին յենթարկելն է»:

Դրանից եր յեղնում և յեղնում է կուսակցությունը իր հետևողական դասակարգային սրուկտուրական քաղաքականությունն անցկացնելիս:

Մեր յերկրում կալվածատերերին և կապիտալիստներին եքսպրոպրիացիայի յենթարկելուց հետո ել դասակարգային պայքարը շարունակվում է, վորովհետև կալվածատերերն ու կապիտալիստները մյուս յերկրներում շարունակում են իշխանության գլխին մնալ և այս իշխանությունը ոգտագործում են, վորպեսզի մեր յերկրումն ել վերականգնեն իրենց տիրապետությունը, վերադարձնեն կորցրած սեփականությունը:

Քաղաքացիական կռիւ և խորհրդային պետության դեմ ինտերվենցիայի առաջին շրջանը, վոր միայն 1921 թվին վերջացավ, պարզ պատկեր է տալիս, թե ինչպես է ընթանում սրուկտարիատի մղած դասակարգային պայքարն «այն բանի համար, վոր չկարողանան վերադառնալ հին շահագործողները»:

«Սրուկտուրական կուսակցության» (Ռամզինի և ուրիշների) և մենչևիկների (Գրոմանի և ուրիշների) կողմից սոցիալիստական շինարարության վիժեցման և վնասարարության, լրտեսության, դիվերսիոն աշխատանքի (պայթեցումներ, յերկաթուղիների, կամուրջների, ելեկտրոկայանների և ուրիշ խորտակումներ) ծրագրերի մերկացումը դատաւարության ընթացքում ակներևությամբ ցույց տվեց, թե ինչպես նոր ձևերով դասակարգային պայքար են մղում ընդդեմ սրուկտուրական դիկտատուրայի հին շահագործողները, վորոնք յերազում են վերադառնալ մեր յերկիրը և իրենց իշխանությունը հաստատել այստեղ:

Կուլակության պայքարը սկզբում հացամթերումների դեմ (1928 թվին), ապա, ավելի ու ավելի ուժեղանալով՝ խորհտնեսությունների և կուլտեսությունների դեմ ցույց է տալիս, թե դասակարգային պայքարի ինչ նոր ձևեր են կիրառում մեր թշնամիները ընդդեմ «խավար դյուղացիության բաժան-բաժան յեղած մասսաները միացնելուն և մի միություն կազմելուն»:

Սակայն դրանք բոլորն արդեն բոլորի համար դա-

սակարգային ամենասուր կռիվի ակներև փաստեր են, մի պայքար, վոր յերևան է դալիս բացահայտորեն: «Հեղափոխության ուժը, գրոհի, յեռանդի ուժը, նրա վճռականությունն ու հաղթանակի տոնումը— դրահետ միասին ուժեղացնում են բուրժուազիայի, դիմադրության ուժը» (Լենին): Հասկանալի յե, վոր այն ժամանակ ել, յերբ դեռ նա այդքան չէր սրվել, մի սրում, վոր առաջ է դալիս սոցիալիստական շինարարության գործում կուսակցության ունեցած հաջողությունների կապակցությամբ դասակարգային թըշնամու ցույց տված կատաղի դիմադրությունից,—այն ժամանակ ել դասակարգային պայքարն ընթանում եր յուրահասուղի ձևերով, վոր անկարելի յեր քաղաքականապես վո՛չ բավականաչափ սրատես աչքի համար:

Քանի դեռ դոյություն ունեն մանր արտադրողները՝ դոյուղացիք, արհեստավորները, քանի դեռ դոյություն ունի առևտուրը՝ վորպես դրանց իրար հետ և պետական խոշոր արտադրության հետ կապակցող մի ձև, այդքան ժամանակ ել միանգամայն անխուսափելիորեն մանր արտադրության (մանր ապրանքային տնտեսության) այդ հողից կառավարման մանր կապիտալիստիկներ և կապիտալիստներ՝ գյուղում կուլակներ, քաղաքում մանր սեփականատերեր, մասնավոր առևտրականներ, վաշխառուներ: Նրանց արմատախիլ անելու համար պետք է ձևափոխել այն հողը, վորից նրանք աճում են: Այս հողի ձևափոխումը, կապիտալիզմի արմատահանումը, կատարվում է մանր արտադրողների միացման միջոցով, նրանց կոոպերացման միջոցով՝ սկզբում միայն նրանց արտադրանքի վաճառահանման և նրանց պրոլետարական պետության մարմիններին կողմից նյութեր, գործիքներ, փող մատակարարելու հիմունքով, իսկ հետո նաև նրանց կուլեկտիվ աշխատանքի կազմակերպման հիմունքով: Յերբ արտադրության միջոցների միացումը և կուլեկտիվ աշխատանքի կազմակերպումը մանր արտադրողների զգալի թիվ է ընդգրկում և ավելի ու ավելի լայն

չափեր է ստանում, այլ կերպ ասած, յերբ սկսվում է համատարած կուլեկտիվացման շարժումը, այն ժամանակ հնարավոր է դառնում նաև կուլակությունը վորպես դասակարգ լիկվիդացիա անելուն ձեռնարկել: Կուլեկտիվացված հողի վրա կուլակությունը չի աճի այլևս:

Կուլակության լիկվիդացիան դառնում է վո՛չ միայն հնարավոր և իր ժամանակին, այլև անհրաժեշտ, քանի վոր իր դիմադրությամբ կուլակությունը ձգտում է կուլեկտիվ շարժման խոչընդոտ հանդիսանալ և միասել կուլեկտիվ գյուղատնտեսության զարգացմանը:

Մինչև համատարած կուլեկտիվացման շարժման ծավալումը կուսակցությունը կուլակության սահմանափակման և կուլակային առանձին տարրերի դուրսվանման քաղաքականությունն եր վարում: Իսկ յերբ գյուղացիական մասսաներում դեպի համատարած կուլեկտիվացումը բեկումն սկսվեց, կուսակցությունն անցավ կուլակության վորպես դասակարգի վերացման քաղաքականության՝ համատարած կուլեկտիվացման շրջաններում: Յե՛վ միայն այն շրջաններում, վորոնք դեռ չեն ընդգրկված համատարած կուլեկտիվացմամբ, իր ուժի մեջ մնաց Կուլակության սահմանափակման և կուլակային առանձին տարրերի դուրսվանման լողունքը:

Համատարած կուլեկտիվացման իրագործումը սոցիալիստական աղբյուրներության զարգացման հիմունքով, վորն ուղղակի և անմիջական աջակցություն է ցույց տալիս գյուղատնտեսական խոշոր կուլեկտիվ արտադրության, տեղի յե ունենում ամենասուր դասակարգային կռիվի պայմաններում:

Դասակարգային այս կռիվում մի կողմում կանգնած է պրոլետարիատը: Նա հենվում է գյուղացիական չքավորության վրա, իսկ համատարած կուլեկտիվացման զարգացմամբ նրա գլխավոր հենարանը գյուղում կոլտնտեսականները դարձան: Այս հենարանի ոգնությամբ պրոլետարիատը պայքար է մղում այն դոյուղացիներին իր կողմը ձգելու (ինչպես ասում եր Լենին—

նը), վերոնք աշխատավոր են հանդիսանում: Նա պայ-
քարում է իր դաշնակցի—միջակ գյուղացիության վե-
րադաստիարակման համար: Մյուս կողմում կանգնած
են շահագործողները, արտասահմանյան կապիտա-
լիստները և կարվածատերերն ու նրանց դաշնակիցնե-
րը՝ գյուղական բուրժուազիան և բուրժուական ինտե-
լիգենցիան: Նրանք փորձում են իրենց կողմը քաշել
միջակին, ողտաբորժեկով նրա տատանումները և խա-
ղալով նրա մասնավոր սեփականատիրական դարավոր
սովորությունները վրա:

Բանվոր դասակարգի և շահագործողներին (կալ-
վածատերերին, խոշոր բուրժուազիայի և կուլակներին)
դասակարգի միջև անողոք դասակարգային պայքար է
տեղի ունենում: Վա՛չ այլ կերպ, քան այս պայքարի
միջոցով, չի կարելի «վաճառել այն գյուղացիների
դիմադրությունը, վերոնք ունեւորներ են հանդիսա-
նում և հարստանում են ի հաշիվ մնացածների կարիք-
ների», ինչպես ասում էր Լենինը:

ՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ինչպիսի՞ դասակարգեր են մնում պրոլետա-
րիատն իշխանությունը իր ձեռքը վերցնելուց հետո:
2. Ի՞նչ ուղով կարելի չէ վաճառել բանվոր դա-
սակարգի և աշխատավոր գյուղացիության միջև շե-
ղած տարբերությունը:
3. Ինչո՞ւմ է կայանում աջերի սխալը դասակար-
գային պայքարի հարցերում:

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՅԵՐԿՈՒ ՀԱ-
ԿԱՏԻ ՎՐԱ՝ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԱՅՄԱՆՆ Ե

Հասկանալի չէ, վոր կուսակցությունը միշտ էլ
կուլակությանը բանվոր դասակարգի, պրոլետարա-
կան դեկտատուրայի և սոցիալիստական շինարարու-
թյան թշնամի չէ համարել: Դրա համար էլ բայլելի-

յան աշխատանքատեղիում կուսակցությունը պայ-
քարում էր ընկ. Բուխարինի այն թեորոշյալի դեմ, թե
երբ կուլակը խաղաղ կերպով սոցիալիզմի մեջ է նե-
րաճում: Ասկայն կուսակցությունը հետևելով Վ. Ի.
Լենինի ուսմունքին, միշտ էլ տարբերություն է դրել
կուլակի և միջակի միջև: Թեպետև կուլակային տար-
բերն աճում են մասնատիրական և անհասական մի-
ջակային տնտեսությունների աճման և նյութական վե-
ջակային տնտեսությունների աճման և նյութական վե-
րելքի հողի վրա, սակայն կուսակցությունը միշտ
տարբերել է գյուղացիության մեջ ալլ յերկու դասա-
կարգերին՝ գյուղական բուրժուազիայի դասակարգ-
կուլակներ, և մանր տնտեսատերերի (մանր ապրանք
արտադրողներին) դասակարգ:

Կուլակը թշնամի չէ, իսկ միջակը՝ դաշնակից:
Դա չէ կուսակցության լենինյան քաղաքականություն-
նը:

Այլ կերպ են դատում մի քանի ընկերներ, վորոնք
չիտթում են միջակին կուլակի հետ, վորովհետև դա
էլ, մյուսն էլ մասնավոր սեփականատերեր են: Այդ-
պիսի ընկերները հեշտությամբ են գլորվում տրոցկի-
մի հակալենինյան դիրքերը:

Տրոցկիզմը միջակներին վրա նայում էր միայն
վորպես սեփականատերերի դասակարգի վրա և չէր
հասկանում միջակի յերկակի բնույթը, վորը վո՛չ մի-
այն սեփականատեր, այլև քրտնաջան աշխատավոր է
հանդիսանում: Միջակներից յերկակիները միայն կա-
պիտալիզմի պայմաններում վերև են բարձրանում և
կապիտալիստ-կուլակներ դառնում: Իսկ մանր տնտե-
սատերերի հակայական մեծամասնությունը կապիտա-
լիզմի պայմաններում մատնված է քայքայման և աղ-
քատացման, կիսապրոլետարների, ապա նաև պրոլե-
տարների: Կապիտալիզմի ստրուկների շարքերն
անցնելուն: Դրա համար էլ մանր սեփականատերերի
դասակարգը թշնամի չէ կապիտալիզմին: Ծիշտ քաղա-
քականություն վարելու դեպքում մանր տնտեսատե-
րերի դասակարգը դառնում է պրոլետարիատի դաշնա-

կիցը, նրա հեղափոխական ռեզերվը: Գյուղատնտեսութեան դարգացման կապիտալիստական ուղին մանր տնտեսատերերի դասակարգին բերում է ճորտատիրութիւն, աղքատութիւն, ստրկութիւն: Գյուղատնտեսութեան դարգացման սոցիալիստական ուղին— կոլեկտիվացման ուղին—մանր տնտեսատերերի դասակարգին տանում է դեպի նյութական և կուլտուրական մակարդակի բարձրացում, կապիտալիստական ճնշումից ազատագրում: Բայց այս ճանապարհը մանր տնտեսութիւնը խոշոր կոլեկտիվ տնտեսութեան ձևափոխելու և իրեն մանր տնտեսատերերին վերադաստիարակելու ուղին է: Իր անհատական տնտեսութեան վերաբերմամբ ունեցած դարաւոր սովորութիւնների ահռելի ուժը մանր տնտեսատերին արգելք է հանդիսանում սոցիալիստական ուղուն անցնելուն: Սովորութեան այդ ուժը հաղթահարել կարելի չէ միայն բանվոր դասակարգի համար, բայց ընկերական դեկաւարութեամբ և ոգնութեամբ: Փորձով, խոշոր կոլեկտիվ տնտեսութեան որինակի վրա մանր տնտեսատերը համոզվում է տնտեսութեան այս նոր ձևի առաւելութեան մեջ:

Այս բոլորը չեյին հասկանում տրոցկիստները: Այս բոլորը չեն հասկանում «ձախ» ռպորտուճիստները և խտորվածները, վորոնք տեսականում և դործնականում ընկնում են հակահեղափոխական տրոցկիզմի մեջ:

Տրոցկիստները կարծում էյին, վոր միջակ դյուղացիութիւնը թշնամի չէ պրոլետարիատին և հենց վոր պրոլետարիատը ձեռնարկի դյուղացիութեան մանր սեփականութեան միացմանը, բանվոր դասակարգի և դյուղացիութեան մեջ պառակտում կառաջանա: Դրա համար էլ տրոցկիստները չեյին հավատում, թե բանվորների և դյուղացիների սեփական ուժերով հնարավոր է մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցել և իրենց հույսը բացառապես Արեւմուտքում պրոլետարական հեղափոխութեան հաղթանակի վրա էյին դնում: Յե-

թե Արեւմուտքում հեղափոխութիւնը չհաղթի, առում էյին նրանք, այն ժամանակ խորհրդային իշխանութեան խորտակումն անխուսափելի չէ:

Ինչպես հայտնի չէ, Արեւմուտքում հեղափոխութիւնը բանվոր դասակարգին հաղթանակ չտվեց վո՛չ 1918—1920 թ. թ. (Գերմանիայի, Ավստրիայի, հեղափոխութիւնը, խորհուրդները Բաւարիայում, Հունգարիայում, բանվորների կողմից ձեռնարկութիւնների գրավումը Իտալիայում), վո՛չ էլ 1923 թվին (հեղափոխական ճգնաժամը Գերմանիայում): Սակայն կուսակցութիւնը հետեւելով վ. Ի. Լենինի պնդին, հաստատակամ առաջ տարավ սոցիալիստական շինարարութիւնը և 1931 թվին արդեն մոտենում է սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտմանը:

Կուսակցութիւնը հակայական աշխատանք է կատարել դյուղացիութեան վերաբերմամբ պրոլետարական դեկաւարութիւնն ամրապնդելու համար. նա զարգացրել է խոշոր արդյունաբերութիւնը և հատկապես ծանր ինդուստրիան, ծաւալել է խորհրտնտեսութիւնների ցանցը, վորոնք դյուղացիներին խոշոր սոցիալիստական տնտեսութեան ձեռնավութեան սկիզբի տակ են տալիս, ուժեղացրել է հարձակումը հայւ որինազ են տալիս, ուժեղացրել է հարձակումը կուլակի վրա և աղպլատվ միջակ դյուղացիութեան մեջ բեկում է առաջ բերել դեպի կոլեկտիվ տնտեսութիւնը:

Սակայն դյուղատնտեսութեան դարգացման սոցիալիստական ուղիների հաղթանակի համար մղվող այս պայքարում կուսակցութիւնը ձեռք չէր բերի այս բոլոր հաջողութիւնները, յեթե նա չցրեր սկզբում տրոցկիստներին, իսկ հետո ալ օպորտունիստներին:

Աջ թեքում ունեցողները կարծում էյին, վոր սոցիալիզմը կարելի չէ կառուցել «աւսիկ փուսիկ, իմֆ-նահոսով, առանց դասակարգային պայքարի, առանց կապիտալիստական տարրերի վրա հարձակվելու» (Ստալին): Նրանք պայքարում էյին պրոլետարական ինդուստրիայի ամենակերպ զարգացման դեմ, խորհ-

անասունթյուններ և կոլտնտեսութիւններ հիմնելու քաղաքականութեան դեմ: Այն քաղաքականութիւնը, վոր առաջարկում ելին աջերը, ըստ ելութեան անձնատրութիւն կլինէր կապիտալիզմի (կապիտալիզմի) հանդէպ, սոցիալիստական գերիշխան հանձնում կլինէր: Այդպիսի քաղաքականութիւնը իրոք բանվոր դասակարգին դադարեցնում էր և նրա դասակարգային թշնամիներին ոչնչութիւն անել էր նշանակում:

Թափում են նրան՝ փաստորեն բուրժուազիային և Աջ ուղորտունիստները չեն հասկանում դասակարգային պայքարի անխաւաքելիութիւնը և դրա սրումը կուսակցութեան, իրենց կարծիքով, անձիշտ քաղաքականութեամբ բացատրելով, գրանով հենց թուկուլակներին ոգնելով: Այսպիսով աջ ուղորտունիստացնում են պրոլետարիատի արթնութիւնը, դիտները գործնականում դասակարգային թշնամու գործակալներն են դառնում:

Ահա՛ ինչու այն ետապում, յիշք մենք ընդհուպ մոտեցել ենք աշխատավոր գլուղացիներին կոլտնտեսութիւններում միացնելու և կուլակուբայներ վորպէս դասակարգ վերացնելու միջոցով դասակարգերի վոչընչացման խնդրին, — աջ քեֆումը գլխավոր վտանգն է համըխառնում:

Առանց աջ թեքման դեմ պայքարելու, չի կարելի հաջողութեամբ ծափալել սոցիալիստական հզոր արդյունարերութիւնը՝ սոցերալիզմի այս հենարանը, վորն ամբողջ ժողովրդական տնտեսութիւնը տանում է սոցիալիստական վերակառուցման ուղով: Առանց աջ թեքման դեմ պայքարելու չի կարելի իրագործել համատարած կոլեկտիււացման և այս հիման վրա կուլակների դասակարգի վերացման քաղաքականութիւնը: Առանց աջ թեքման դեմ պայքարելու չի կարելի ամբարտել սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքը կառուցումը:

Յերբ կուսակցութիւնը համատարած կոլեկտիււացման հաջողութիւնները հիման վրա անցավ կու-

լակութեան լիկվիդացիային, «ձախ» ուղորտունիստական առանձին տարրեր գլուղեցին դեպի արոցկիզմ (մինչ ալի արոցկիստ չլինելով) և՛ խախտելով կուտնտեսութիւն մտնելու կամավորութեան լենինյան սկզբունքը՝ համոզելու փոխարեն սկսեցին հարկադրումն վարչական միջոցներ կիրառել միջակների և չքավորութեան վերաբերմամբ, ձգտելով, վոր կոլտնտեսութիւնները մեծ ընդգրկվեն ըստ կարելու շուտ և ըստ կարելու մեծ թվով տնտեսութիւններ և արտելի վրայից թուան դեպի կոլտնտեսութեան բարձրագույն ձևը՝ կոմունան:

Կուսակցութիւնն անողոր հարվածեց խոտորվածներին և վճռական միջոցներով ուղղեց ալի սխալները, վորոնք սպառնում էին բանվոր դասակարգի և դյուկուցիութեան զոգման:

«Ձախ» ուղորտունիզմը նույնպէս, ինչպէս և աջը, գործնականում ոչնչում է դասակարգային թշնամուն և հետեալէն նրա գործակալութիւնն է հանդիսանում:

Կուսակցութեան քաղաքականութիւնը խեղաթուրող «ձախ» ուղորտունիստական սխալները ոչնչում են աջ թեքում ունեցողներին հարձակվելու կուսակցութեան դէմ վրա և մեղադրելու կուսակցութեան այն բանում, թե նա վորպէս թե վարում է վոչ թե դյուկուցիութեան հետ դաշինքի քաղաքականութիւն, այլ դյուկուցիութեան բոնութեան և չահագործման քաղաքականութիւն:

Ահա՛ ինչու աջ ուղորտունիզմին հաղաթահարելու համար, վորն այժմ գլխավոր վտանգն է հանդիսանում, պետք է վճռականապէս պայքարել ամեն տեսակ «ձախ» խոտորումների դեմ, վորոնք կուսակցութեանը տանում են դեպի մասսաների շարժումից կտրվելու ուղին:

Պետք է ի նկատի ունենալ, վոր աջ և ձախ ուղորտունիստները, չնայած իրենց բանավոր տուրուղմիտցին, սիրով բլոկ են կապում կուսակցութեան դեմ

ԻՆՉՈ՞Ւ 1931 ԹՎԻ ՊԼԱՆԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍ-
ՏԱԿԱՆ ԵԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ՀԻՄՔԻ ԱՎԱՐՏ-
ՄԱՆ ՊԼԱՆ Ե

1931 թվին, հնդամյակի յերրորդ՝ վճռական տա-
րում բանվոր դասակարգի առաջ կանգնած և անմիջական
գործնական խնդիր՝ սոցիալիստական եկոնոմիկայի
հիմքի կառուցումն ավարտել:

Այն հորիզին, թե ի՞նչ և սոցիալիստական եկոնոմի-
կայի հիմքը, ընկ. Ստալինը հետեյալ պատասխանն և
տալիս. —

«Մենք նվաճեցինք պրոլետարիատի դիկտատուրան և
դրանով հենց քաղաքական բազա ստեղծեցինք դեպի սոցիա-
լիզմ շարժվելու համար: Կարո՞ղ ենք արդյոք սեփական ու-
ժերով ստեղծել սոցիալիզմի տնտեսական բազան՝ տնտեսա-
կան նոր հիմքը, վորն անհրաժեշտ և սոցիալիզմի կառուց-
ման համար: Ինչո՞ւմ և կայանում սցիալիզմի տնտեսական
եկոնոմիկան և տնտեսական բազան: Արդյո՞ք վոչ այն բանում:
Վոր յերկրի վրա «յերկնային արքայութիւն» և ընդհանուր
բարեկեցութիւն հաստատենք: Վո՞չ, դա դրանում չի կա-
յանում: Դա սոցիալիզմի տնտեսական եկոնոմիկայի մասին
բաղբնիական, մեղանական պատկերացումն է:

Սոցիալիզմի տնտեսական բազա ստեղծել՝ դա նշանակում
է գյուղատնտեսաւթյունը կապել սոցիալիստական. ինդուս-
տրիայի հետ և մի ամբողջական տնտեսութիւն ստեղծել,
գյուղատնտեսութիւնը սոցիալիստական ինդուստրիայի դե-
կաւարութեամբ յենթարկել, կարգավորել քաղաքի և գյուղի
միջև յեղած հարաբերութիւնը՝ գյուղատնտեսութեան և
ինդուստրիայի արդյունքների ուղղակի փոխանակութեան
հիմունքով, փակել և վերացնել այն բոլոր խողովակները,
վորոնց ոգնութեամբ առաջ են գալիս դասակարգերը և առաջ
է գալիս ամենից առաջ կապիտալը, վերջ ի վերջո արտա-
դրութեամբ այնպիսի պայմաններ ստեղծել, վորոնք ուղղակի
անմիջականորեն դեպի դասակարգերի վոչնչացումն են տա-
նում»:

1931 թվին պլանում դրված Ժողովրդական տնտե-
սութեան հիմնական խնդիրները լուծումը և առանձ-

պայքարելու համար: Այդպիսի բոլի եր Լոմինաձե-
Սերցովի բոլիը, վոր կազմվեց կուսակցութեան XVI
համագումարից հետո: Այս բոլիը կրկնելով տրոց-
կիստական տնտեսութիւնները՝ մեր յերկրում սոցիալիզմ
կառուցելու անհնարինութեան մասին, բացատում եր
այն վաստր, թե մենք արդեն թեւակոխել ենք սոցիա-
լիզմի ժամանակաշրջանը: Մյուս կողմից այս բոլիը
առաջ եր քաշում բացահայտ աջ առաջարկներ մեր
դարձացման տեմպերի իջեցման մասին: Հնդամյակի
յերրորդ, վճռական տարվա դժվարութիւններէ հան-
դեպ խուճապի մեջ ընկնելով:

Կուսակցութիւնը ջախջախեց այս յերկերեսանի
բոլիը նույնպես, ինչպես նա առաջ ջարդել եր տրոց-
կիստներին և դիմովեւականներին, ապա նաև աջ թե-
քում ունեցողներին:

Սմեն ու ամենատեսակ թեքումների դեմ պայքա-
րելով, կուսակցութիւնը պաշտպանեց մեր յերկրում
սոցիալիզմ կառուցելու լենինյան պլանը: Այս պլանի
իրադրման մեջ եր կայանում և կայանում և կու-
սակցութեան քաղաքականութեան գլխավոր դիժը:

1931 թվի Ժողովրդական տնտեսութեան պլանն ի-
րականացնելու համար անհրաժեշտ է, վոր կուսակ-
ցութիւնը և կոմյերիտմիութիւնը պայքարեն յերկու
ճակատի վրա՝ բոլոր տեսակի և ուսնդի ոպորտունիզմի
դեմ:

ՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՅԵՐ

1. Ինչո՞ւմ և կայանում տրոցկիստների սխալը
գյուղացիական հարցում:

2. Ինչո՞ւ աջ Բեքումը գլխավոր վտանգն է հանդի-
սանում:

3. Ինչո՞ւմ և 1930 թվի գարնան «ճախ» խոտոր-
վածների սխալների արմատը:

հայեա Միութեան դուրսագիւական տնտեսութեաններէ
բնդհանուր թվի կիսից վո՛չ պակասի համատարած
կոլեկտիվացման իրադրծումն իրոք նշանակում է
այնպիսի պայմաններ ստեղծել, վորոնք տանում են
դեպի դասակարգելի վո՛չնչացումը:

Տնտեսութեաններէ ավելի ու ավելի մեծ թիւ հա-
մատարած կոլեկտիվացմամբ ընդգրկելու միջոցով
փարկում է այն խողովակներէց կարեւորագույնը, վո-
րի ոգնութեամբ առաջ են դալիս կապիտալիստները—
կուլակները: Կուլակութեան վորպէս դասակարգ լիկ-
վիդացիան, վոր տեղի յե ունենում համատարած կո-
լեկտիվացման հիման վրա, ուղղակի և անմիջակա-
նորեն վո՛չնչացնում է կապիտալիստական չահադործ-
ման վերջին հենարանը մեր յերկրում:

Այս խնդրի՝ այն բոլոր խողովակների լիկվիդա-
ցիան, վորոնց ոգնութեամբ առաջանում են դասա-
կարգերը՝ լուծման հիմքը հանդիսանում է սոցիալիս-
տական արդյունաբերութեան աճումը: «Գյուղացիք,
մանր տնտեսատերերը և բանվորները,—դրանք տար-
բեր դասակարգեր են և դրանց միջև զոյութեան ու-
նեցող տարբերութեանը մենք կոչնչացնենք այն ժա-
մանակ, յերբ կոչնչացնենք մանր տնտեսութեան հիմ-
քը և վիթխարի խոշոր մեքենայական տնտեսութեան
նոր հիմունքները կստեղծենք» (Լենին):

Արդյունաբերական շինարարութեան և արտադ-
րութեան 1931 թվի ծրագիրը նպատակ ունի ստեղծել
հենց այդ «խոշոր մեքենայական տնտեսութեան հի-
մունքները»: 1040 նոր մեքենա-տրակտորային կայան-
ները նոր տեխնիկան դյուրատնտեսութեան մեջ անմի-
ջական մտցնողներ են հանդիսանում: 518 արդյունա-
բերական նոր ձեռնարկութեանները յերկրի խոշոր
մեքենայական տնտեսութեան հիմքն են կազմում:

Առաջին կիսամյակում արդեն դործի յեն դգվում
186 նոր ձեռնարկութեաններ: Սորհտնտեսական-կոլ-
տնտեսական շինարարութեանը, մեքենա-տրակտորա-
յին կայանների կազմակերպումը, ցանքերի մասնա-

յական կոնտրակտացիան,—դրանք բոլորն այն կոնկ-
րետ լծակներն են, չորոնց ոգնութեամբ մենք լուծում
ենք առաջագրված խնդիրը՝ «Գյուղատնտեսութեանը
կապել սոցիալիստական ինդուստրիայի հետ և մի ում-
բողջական տնտեսութեան ստեղծել, դյուրատնտեսու-
թեանը սոցիալիստական ինդուստրիայի ղեկավարու-
թեանն յենթարկել»: Իսկ դա սոցիալիզմի տնտեսական
հիմքի կարեւորագույն բաղադրացիք մասերից մեկն է:

Ահա ինչու հնգամյակի յերրորդ՝ վճռական տարվա
պլանի լրագործումն ընթանում է սոցիալիստական
եկոնոմիկայի հիմքի ավարտման լողունգի տակ:

Այս կետում պիտի ճշտորոշ պարզել յերկու հիմ-
նական դրույթները.—

Առաջին—սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի
ավարտումը տեղի յե ունենում տնտեսական նոր ֆա-
զաբականութեան հիման վրա: Նեպը դեռ չի սպառ-
ված, թեպէտ և մենք մտել ենք նեպի վերջին ժամանա-
կաշրջանը: Անհրաժեշտ է ճիշտ պատկերացնել տնտե-
սական նոր քաղաքականութեան ելութեանը, նրա
զարգացման հիմնական ետապները և այն խնդիրները,
վոր առաջագրվում են մեզ այժմյան ետապում: Չի
կարելի չփոթել սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի
կառուցումը սոցիալիստական լիակատար հասարակու-
թեան կառուցման հետ:

Յերկրորդ—սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի
ավարտումը հեմվում է սոցիալիստական ինդուստրիա-
յի զարգացման վրա:

ՍՏՈՒԳԻԶ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչ է նշանակում ավարտել սոցիալիստական
եկոնոմիկայի հիմքը:

ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՊԼԱՆԻ ՀԻՄՔԸ
ԻՆՉՈ՞Ւ ՅԵ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱ
ԼԱՅՈՒՄԸ ՀԱՆԴԻՍՄԱՆՈՒՄ

Դասակարգերը վճռահանություն և անդասակարգ սոցիալիստական հասարակություն կառուցելու համար պետք է վճռել շահագործողներին: Բացի այդ, պետք է, ինչպես ասում էր Լենինը, «վճռեցանք մանր ապրանքարտադրողներին, իսկ նրանց չի կարելի վճռել, նրանց չի կարելի ձնել, նրանց հետ պետք է հաշտ ապրել, նրանց կարելի չէ (և պետք է) ձևավորել, վերադաստիարակել միայն շատ տեական, դանդաղ, դժուար կազմակերպչական աշխատանքի միջոցով»:

Իսկ քանի դեռ տարվում է մանր ապրանքարտադրողներին այս դանդաղ վերադաստիարակչական աշխատանքը, «մանր արտադրությունը կապիտալիզմ և բուրժուազիա չէ ծնում միշտ, ամեն ոք, ամեն ժամ, տարերայնորեն և մասսայական չափերով»:

Այդպիսի պայմաններում պետք է կուսակցություններ լուծի դասակարգերի վճռահանության և սոցիալիզմի կառուցման հարցը: Ապա վո՞րն է կուսակցության այս քաղաքականության տնտեսական հենարանը, վո՞րն է մանր արտադրության համատարած ձևավորման հիմնական լծակը:

Կուսակցության այս հենարանը, նրա այդ լծակը խոշոր արդյունաբերությունն է:

Ռեալիտետներն ամրապնդելու, սոցիալիստական հասարակություն ստեղծելու իսկական և միակ բազան հանդիսանում է միայն և միայն—խոշոր արդյու-

նաբերությունը», այդպես էր՝ բազմաթիվ անգամ ասում Լենինը, ընդգծելով խոշոր արդյունաբերության առաջատար դերը մեր հետամնաց յերկիրը նոր սոցիալիստական ձևով հիմնավորապես վերակառուցելու գործում:

1920 թվի վերջին (այսինքն քաղաքացիական կռիվի վերջին) խորհուրդների IX համագումարում Լենինը բացատրելով ելեքտրիֆիկացիայի պլանի պատմական նշանակությունը, հարցը դնում էր այսպես. «Քանի դեռ մենք ապրում ենք մանր դյուղացիական յերկրում, Ռուսաստանում կապիտալիզմի համար ավելի հաստատուն բազա կա, քան կոմունիզմի համար: Դա անհրաժեշտ է միտը պահել: Յուրաքանչյուրը, վոր ուշադրություն դիտում է դյուղական կյանքը քաղաքային կյանքի համեմատությամբ, դիտե, վոր մենք կապիտալիզմն արմատախիլ չենք արել և ներքին թշնամու հիմքը, կռվանը չենք քանդել: Վերջինս պահվում է մանր տնտեսության վրա և այն քանդելու համար մի միջոց կա՝ յերկրի տնտեսությունը, այս թվում նաև հողագործությունը նոր տեխնիքական բազայի, ժամանակակից խոշոր արտադրության բազայի փոխադրել: Այդպիսի բազան հանդիսանում է ելեքտրականությունը»:

Սոցիալիստական հասարակարգը աշխատանքի ավելի բարձր արտադրողականություն պետք է տա, քան կապիտալիզմը: Դրանումն է տնտեսության հին, փորած կապիտալիստական սխառմը այլ՝ նոր, սոցիալիստականով փոխարինելու պատմական իմաստը: Սակայն աշխատանքի ավելի բարձր արտադրողականության, քան կապիտալիստականն է, չի կարելի հասնել, յեթե յերկրում արդյունաբերությունը տեխնիկայի կողմից հետ է մնացել կամ ել ընդհանրապես թույլ է զարգացած և դերակշռողը հանդիսանում է մանրապրանքային, ցածր արտադրողական դյուղացիական տնտեսությունը: Դրա համար ել Լենինը և կուսակցությունը իրենց առաջ խնդիր են առաջադրել մեր յեր-

կիրը հետամնաց հաղագործականից (ագրաբայիմից) առաջադիմ արդյունաբերական (ինդուստրիալ) յերկիր դարձնել:

«Միայն այն ժամանակ, յերբ յերկիրը կելեւորի-
Ֆիկացվի, յերբ արդյունաբերութիւնը, դուրաւորե-
տեսութիւնը և տրանսպորտը կըրկեն ժամանակակից
խոշոր արդյունաբերութեան բաղայի վրա, միայն այն
ժամանակ մենք վերջնականապէս կհաղթենք»: (Լենին):

«Դարձնել մեր յերկիրը ելեւորիֆիկացիայի, խոշոր ար-
դյունաբերաւքայն և խոշոր կոլեկտիւ գոյազատմեսոււքայն
յերկիր պարլետարիատի դիկտատուրայի պայմաններուս,
նրան տնկալի դարձնել կապիտալիստական աշխարհից և ըն-
դունակ դարձնել պաշտպանվելու նրա հարձակումից.—դա
յի սոցիալիստական ինդուստրիալացման քաղաքականութեան
եղաւթյունը, վորն անցկացրել և անց ե կացնում կուսակ-
ցութիւնը»:

Հասկանալի յե, վոր արդյունաբերութեան ամեն մի
զարգացումը սոցիալիստական ինդուստրիալացման քա-
ղաքականութիւնը չի հանդիսանում: Դրա համար ել
անհրաժեշտ ե ընդգծել սոցիալիստական ինդուստրիա-
լացման յերկու արմատական դժերը:

Առաջին՝ անհրաժեշտ ե արդյունաբերութիւնն
այնպէս զարգացնել, վոր ապահովվի ծանր արդյունա-
բերութեան (քարածուխ, նավթ, հանք, մետաղներ,
մեքենաշինութիւն, հիմնական քիմիա) առավելագուշն
և առավել արագ աճումը, քանի վոր միայն այս ար-
դյունաբերութիւնը հենց կարող ե ժողովրդական տըն-
տեսութեան բոլոր ճյուղերին տեխնիկական նոր հիմք
տալ: Առանց դրան յերկիրը չի ինդուստրիալացվի, մեր
կան տնտեսութիւնը չի տղատագրվիլ ոտտրյերկրյա
ստարիբերրոյ կախումից:

Յերկրորդ, անհրաժեշտ ե արդյունաբերութիւնն
այնպէս զարգացնել, վոր ապահովվի սոցիալիստական
ձեռնարկութիւնների առավելագուշն արագ աճումը և
արդյունաբերութեան մեջ սոցիալիստական տարրերի
հաղթանակը կապիտալիստական տարրերի նկատմամբ:
Առանց դրան չի կարելի վոջնացնել դատակարգերը,

առանց դրան չի կարելի պահպանել բանվոր դասակար-
գի և դուրաւորութեան դաշինքը, չի կարելի արմատա-
կան ձեւափոխման յենթարկել մանր ապրանքային տըն-
տեսութիւնը:

Կուսակցութիւնը տարեւ ե և տանում ե ինդուս-
տրիալացման հենց այսպիսի քաղաքականութիւն, վո-
րը ապահովում ե և արդեն ապահովել ե սոցիալիստա-
կան արդյունաբերութեան և սոցիալիստական խորհ-
անտեսական—կոլտնտեսական հոգադործութեան դերա-
կշուումը մեր յերկրում:

ԻՆՁ ԶԵՎԵՐՈՎ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԼՈՒՇԵՑ
ԱՅՍ ԽՆԴԻՐԸ

Իշխանութիւնն իր ձեռքը առնելով 1917 թվի հոկ-
տեմբերին, կուսակցութիւնը չձգտեց անհապաղ սո-
ցիալիզմ մտցնել, այլ Լենինի ղեկավարութեամբ իրա-
դործեց ժողովրդական տնտեսութեան աստիճանաբար
տիրանալու պլանը:

Լենինը և նրա ղեկավարութեամբ կուսակցութիւնը
յեշնում ելին այն պարագայից, վոր մեր յերկրի ժողո-
վրդական տնտեսութիւնը անցման բնույթ ե կրում:
Պրոլետարական դիկտատուրայի պայմաններում կա-
պիտալիզմից դեպի սոցիալիզմ անցում ե տեղի ունե-
նում: Այս անցումը տեղի յե ունենում ժողովրդական
տնտեսութեան տարբեր ձեւերի միջև տեղի ունեցող
պալքարում: Այս ձեւերից վոմանք պատկանում են
նախկին հասարակարգին և կորստի յեն մատնված,
բայց առանց կոպիլու չեն անձնատուր լինում: Մյուս
ձեւերը լծվել են պրոլետարական հեղափոխութեան հաղ-
թանակի հետ միասին և պայքար են մղում իրենց հաղ-
թանակի համար: Դրանումն ե անցման ժամանակաշր-
ջանի ելութիւնը այն յերկրի տնտեսական կյանքում,
վորի մեջ պրոլետարական հեղափոխութիւն ե տեղի
ունենում:

Մեր յերկրում Լենինը ժողովրդատնտեսական
հիմք ձեւեր եր հաշվում՝ «1) նահապետական, այսինքն

գյուղատնտեսություն առավել նախնական ձև։ 2) մանր ապրանքային արտադրություն (սրան ե վերաբերում նաև այն գյուղացիների մեծամասնությունը, վորոնք հաց են վաճառում)։ 3) մասնավոր կապիտալիզմ։ 4) պետական կապիտալիզմ և 5) սոցիալիզմ»։

Յորհրդային Միության գլխավորապես ծայրագավառներում բնակված առավել հետամնաց ժողովուրդներին հողադուրծության և անասնապահության նախապետական տնտեսական ձևի բնորոշ նշանն այն է, վոր նահապետական տնտեսություններն իրենք հենց սպառում են բոլորը կամ համարյա բոլորը, ինչ նրանք արտադրում են իրենք իրենց ընտանիքի, ծուխի, մի քանի ընտանիքի վոչ-մեծ միություն-ցեղի ուժերով։ Նրանք չեն մասնակցում կամ համարյա չեն մասնակցում առևտրին և կապված չեն կամ համարյա կապված չեն արդյունաբերության հետ։ Այս ձևը համեմատաբար շուտ է անհետանում և իհարկե յերկրի ժողովրդական տնտեսության մեջ զղալի մեծություն չի ներկայացնում։

Այսինչ մանր ապրանքային արտադրությունը, հանձինս աշխատավոր գյուղացիների մանր տնտեսությունների, տնայնագործների և արհեստավորների, տնտեսության գերակշռող ձևն եր ներկայացնում (մինչև վերջերս, մինչև համատարած կոլեկտիվացման անցնելը)։ այդ տնտեսությունը մասնավոր է։ Մանր տնտեսատերերը սովորաբար չեն շահագործում ուրիշի աշխատանքը։ Արտադրության միջոցները (գործիքները, հումքը) իրենք արտադրողին են պատկանում։ Նրան են պատկանում նաև աշխատանքի արդյունքները։ Արտադրանքի մի մասն այդ տնտեսություններն իրենք են սպառում, բայց զգալի մասը նրանք իրենց համար չեն արտադրում, այլ փոխանակության համար։ Այսպիսով այս տնտեսությունների միջև բնական կապը — դա առևտուրն է։ Անհրաժեշտորեն այդ տնտեսությունները մանր են և հետևապես սակավարտադրողական։ Այդպես և մանր ապրանքային արտադրությունը

նր։ Նա չի կարող ապահովել ժողովրդական տնտեսության հետագա աճումը։

Կապիտալիստական հասարակարգում մասնավոր կապիտալիզմը, վորն առաջ է զալիս մանր ապրանքային արտադրությունից, մանր տնտեսություններին յենթարկում է իրեն, շահագործում և քայքայում է նրանց։ Այսպիսով մի կողմից մանր տնտեսատերերից առաջ են զալիս մասնավոր կապիտալիստները, իսկ մյուս կողմից քայքայված սեփականատերերը կորցնում են իրենց տնտեսական ինքնուրույնությունը և պրոլետարները շարժվում են դեռավ (գյուղում ըստրակներ)։

Մանր ապրանքային տնտեսությունը կորստի յե մատնված։ Պրոլետարիատի դիկտատուրայի պայմաններում ամբողջ հարցը նրանումն է, վոր մանր արտադրությունը խոշորի ձևափոխվի, մասնավոր սեփականատերականից նա կոլեկտիվ դարձվի և դրանով խուսափի քայքայման և աղքատացման այն տանջալի ուղուց, վոր բերում է իր հետ կապիտալիզմ մանր տնտեսության համար։ Սակայն կապիտալիզմն ել է ձգտում մանր տնտեսությունը խոշորի վերածել, մանր տնտեսություններին շահագործելու և նրանց հսկայական մեծամասնությունը կապիտալի վարձու ստրուկներ դարձնելու միջոցով։

Պրոլետարիական դիկտատուրայի պայմաններում կատալի պայքար է տեղի ունենում մանր ապրանքային արտադրության ձևափոխման սոցիալիստական և կապիտալիստական ուղիների միջեմ։

Սոցիալիստական ձևը ծնվեց պրոլետարական դիկտատուրա հաստատվելու և խոշորագույն ձեռնարկությունները, յերկաթուղիները, բանկերը բանվոր դասակարգի կոլեկտիվ սեփականություն դարձնելու հետ միասին։ Սկզբում, 1917 թվին, պրոլետարական ազգայնացումը դիպավ միայն առավել կարևոր ձեռնարկություններին, իսկ ձեռնարկությունները հսկայական

մեծամասնությունը մնաց կապիտալիստների ձեռքում : Սյո կապակցությունը Լենինն առաջ քաշեց պետական կապիտալիզմի հարցը :

Արդևտարական դեկտատուրայի պայմաններում պետական կապիտալիզմն ասելով Լենինը հասկանում էր ձեռնարկությունների ախպիսի տիպը, վորոնք թեպետ և պատկանում են կապիտալիստներին, բայց իրենց գործունեությունը բնագավառում գտնվում են պրոլետարական պետության վերահսկողության և ընդհանուր ղեկավարության տակ : Այդպիսի պայմաններում խոշոր և միջակ կապիտալիստական ձեռնարկություններից ստիպողաբար միություններ ելին կազմակերպվում ըստ արդյունաբերության ճյուղերի (սրնդեկատներ) :

ԳԺՏԽ վերելից էր կատարում պետական կարգավորումն ու վերահսկողությունն այս սինդիկատների վերաբերմամբ : Ձեռնարկություններում բանվորական վերահսկողությունը կապիտալիստների գործունեությունն հսկում էր վարից : Այս կերպ պրոլետարիատը պատրաստվում էր ժողովրդական տնտեսության բուրժուականներին լրիվ չափով տիրանալուն :

Կուսակցության քաղաքականությունն այս առաջին ժամանակաշրջանում կայանում էր նրանում, վոր սինդիկատների մեջ միացված ձեռնարկատերերի վրա վերելից պետական վերահսկողության միջոցով և վարից, ձեռնարկությունների անմիջական աշխատանքի, բանվորական վերահսկողության միջոցով կարգավորվի մասնավոր կապիտալիստների գործունեությունը և այս կերպ կապիտալիստական ձեռնարկությունները պետական կապիտալիստական ձեռնարկությունների վերածվեն :

Այսպիսով Սորհրդային իշխանությունը կապիտալիզմի զարգացումն ուղղեց պետական կապիտալիզմի ուղի : Սոցիալիստական ձևի տարրերը (հատկապես առավել խոշոր աղագյապցված ձեռնարկությունների, յերկաթուղիների, բանկերի) պետական կապիտալիզմի

հետ միասին պետք է մանր արտադրության տարրերին դիմադրավելին ու ձևափոխելին և՛ մանր արտադրությունը, և՛ այդ մանր արտադրությունից առաջացած մասնավոր կապիտալիզմը :

Կապիտալիզմի պետական կարգավորման և բանվորական վերահսկողության այս քաղաքականության ժամանակաշրջանը շարունակվեց 1917 թվի հոկտեմբերից մինչև 1918 թվի ամառը : Քաղաքացիական պատերազմի սկսվելը, այն, վոր կապիտալիստները իրենց միջոցներն ու ձեռնարկությունները ուղղակի ոգտագործում էին ներքին հակահեղափոխությանը Փինանսապես աջակցելու համար, պարենավորման դժվարությունները, — այս բոլորը կուսակցությանը ստիպեց պետական տնտեսական փառափառություն մեջ խիստ շրջադարձ անելուն :

Կուսակցությունը տնտեսական փառափառությունը յենթարկեց ինտրովենուտներից յերկիրը պաշտպանելու, պրոլետարիատի պիկատուրայի և բանվոր դասակարգի պահպանման համար մղվող պայքարի յնդիրներին :

Արդյունաբերական և առևտրական ձեռնարկությունները իրվեցին տեղերից և պրոլետարական պետության սեփականությունը դարձան (պրոլետարական ազգայնացում) : Արդեվից հացի և դյուղատնտեսական այլ մթերքների աղատ առևտուրը : Մտցրվեց պարենային մասնատրում, վորով դյուղացիք պետք է պետությունն հանձնելին բոլորը, բացի իրենց տնտեսության կարիքներին անհրաժեշտ յեղածից : Առևտրի լիկվիդացիայի առնչությամբ կազմակերպվեց բնակչության մատակարարման քարտային սիստեմ : Խիստ մեծ քանակով բաց թողնված դրամների արժեքը ընկնում էր և դրամական սիստեմը վերանալու վրա յեր, վորովհետև առևտրի բացակայության պայմաններում դրամը ամբարձ էր դառնում : Մթերումները, արտադրությունը և մթերքների բաշխումը կատարվում էին պրոլետարական պետության հաստատած պլանով :

Տնտեսական քաղաքականութեան այս սխառեմը, վոր տարւում եր քաղաքացիական կռիւի տարիներում (1918—1920 թ. թ.), հայտնի յե ռազմական կռու-
նիզմ անունով: Այս քաղաքականութիւնը միանգո-
մայն անհրաժեշտ եր յերկիրը պաշտպանելու նկատա-
ռումով: Նա կապիտալիստների վտըքի տակից քաշեց
տնտեսական բաղան, կուլակութեան ուժեղ հարված
հասցվեց:

Այս քաղաքականութեան ճշտութիւնը քաղաքա-
ցիական կռիւի պայմաններում ապացուցված ե փորձով
և հաստատված ե ներքին հակահեղափոխութեան և իմ-
պերիալիստական ինտրիկեցիայի դեմ կռիւի յեռամյա
ժամանակաշրջանի 1920 թ. արած փորձերը ռազմական
կամուռիզմի նույն մեթոդներով իրագործել ժողովրդա-
կան տնտեսութեան և առաջին հերթին տրանսպորտի և
ծանր արդյունաբերութեան վերականգնումը, վորպես-
դի այնուհետեւ ձեռնարկվի ելեկտրիֆիկացիայի պլանի
իրագործման, իդուր անցան: Պարզվեց, վոր այս մե-
թոդներով անկարելի յե տնտեսական վերելք առաջ բե-
րել: Վառելանյութի և սարենաւորման ճգնաժամերը
1920 թվի վերջին և 1921 թվի սկզբին կուսակցութեան
առաջ ամենայն սրութեամբ դրեցին տնտեսական քա-
ղաքականութեան փոխելու հարցը:

Այդ ժամանակ ահա կուսակցութիւնը Լենինի դե-
կաւարութեամբ իր X համագումարում (1921 թ.
մարտ) պատմական անդում կատարեց դեպի այսպես
կոչված նոր տնտեսական քաղաքականութիւնը, դեպի
Նեպոլ:

ՍՏՈՒԳԻԶ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչ նշանակութիւն ունի խոշոր մեքենայական
ինդուստրիայի զարգացումը ժողովրդատնտեսական
կայմի համար:

2. Տնտեսական ի՞նչ ձևեր կային մեր յերկրում այն
մտնեմտիմ, յերբ պրոլետարիատը իշխանութիւնը իր

ձեռքն առավ և ի՞նչ նշանակութիւն ունի պրոլետ-
յութականութիւնը:

3. Ինչո՞ւմ եր կայանում բանվորական վերանա-
կողութեան քաղաքականութիւնը:

4. Ռազմական կամուռիզմի քաղաքականութիւնը
ինչո՞ւմ եր կայանում:

ԻՆՉՈՒՄՆ Ե ՆԵՊԻ ԵՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բացատրելով տնտեսական նոր քաղաքականու-
թեան անցնելու անհրաժեշտութիւնը, Լենինը հիմ-
նովում եր այն պնդումները վրա, վոր առաջ եր քաշել
նա դեռ 1918 թվին:— Նա հիմնվում եր մեր եկոնոմի-
կայի տնտեսական հինգ ձևերի վրա և այն մանր ար-
տադրութիւնը ձևափոխելու վրա, վորը դերակշռում
եր մեր յերկրի ժողովրդական տնտեսութեան մեջ: Ռազ-
մական կամուռիզմի տարիներում մանր արտադրու-
թիւնը խոշորի, կոլեկտիւի ձևափոխելը չհաջողվեց,
քանի վոր այս ձևափոխման միակ լծակը,—խոշոր ար-
դյունաբերութիւնը, վոր պատկանում եր պրոլե-
տարական պետութեան, քայքայված վիճակի մեջ
եր: Նմանապես չհաջողվեց վերականգնել այս արդյու-
նաբերութիւնը անմիջականորեն կամուռիստական ար-
տադրութեան և բաշխման անցնելու մեթոդներով:
Մինչդեռ քաղաքացիական պատերազմը վերջանալուց
հետո ժողովրդական տնտեսութեան վերականգնման
հարցերը ծառացան իրենց ամբողջ հասակով:

Դրա համար ել անհրաժեշտ դարձավ հանում առ-
ցիալիստական արդյունաբերութեան վերականգնման
և զարգացման, նրա ղեկավարութեամբ և նրա ռզմու-
թեամբ գյուղացիական մանր տնտեսութիւնը ձևափո-
խելու համար, ամենից առաջ հնարավորութիւն տալ,
վոր գյուղացիական այդ մանր տնտեսութիւնն ինքը
զարգանա:

Պետք ե հաստատուել տնտեսական գոյում տնտե-
սութեան սոցիալիստական ձևի և տնտեսութեան մանր
ապրանքային արտադրութեան ձևի միջե, պետք ե

տրվելը բանավոր դատակարգի և միջակ գյուղացիութան
դաշինքին տնտեսական հիմք:

Նոր տնտեսական քաղաքականությունը մտցնե-
լով, բանավոր դատակարգը գեղում արավ մանր ապ-
քանքարատադրող գյուղացուն, վորը չի կարող իր տըն-
տեսությունը զարգացնել, յեթե առևտուրը՝ մանր
արտադրողների բնական կապը չկա: Առանց դրան
նա կրճատում է արտադրությունը, սպառող տնտե-
սություն չափի հասցնում, այսինքն արտադրում է
այնքան, վորքան հարկավոր է իրեն և իր ընտանիքին:
Պետք էր տնտեսապես շահագորդել մանր գյուղացուն,
նրան իր ավելցուկները տնորինելու հարավորություն
վերապահելով: Դրա համար էլ տնտեսական նոր քա-
ղաքականության առաջին որենքը պաշտոնապես մասնա-
տրուժը պարենային տուրքով (սկզբում բնանյութով,
խսկ հետո դրամական՝ գյուղմիասնական ձևով) փո-
խարինելու դեկրետն էր: Սկզբում կուսակցությունը
մտադրվել էր արդյունքների կոմունիստական բաշխ-
ման ձևերից նահանջելիս սահմանափակվել ուղղակի
ապրանքափոխանակությամբ, այն էլ տեղական մասշ-
տաբով, սակայն ապրանքային հարաբերությունների
զարգացումը դրա վրա կանգ չառավ և կուսակցու-
թյունը նահանջեց մինչև առեվտրի ու դրամական սխե-
տմի լրիվ ձևի վերականգնումը: Դրանով արտա-
հայտվեց կուսակցության նախնիք նեպոլի պարմանի-
րում:

Սակայն ճիշտ չէ նեպոլի միայն վորպես նահանջի
քաղաքականություն համարել: Այդպիսի պնդմամբ
դուրս ելին գալիս կուսակցության դեմ «բանավորական
ոպոզիցիան», տրոցկիստները և զինովյեփականները:
Նեպոլի նահանջի չարժուժը վերջացավ 1922 թվին, և
կուսակցության XI համագումարում (1922 թվին զար-
նանք) Լենինը հայտարարեց՝ «Նախնիքը վերջացել է»:
Լենինը լողունգ տվեց՝ վերականգնել այն բոլոր կազ-
մակերպությունները, վորոնք մինչ այդ հարմարեց-
ված էին ռադիկալ կոմունիզմի քաղաքականությու-
նը:

անցկացնելու համար: Այժմ նրանց առաջ նոր խնդիր
էր ծառայում՝

«Առևտուր անել սովորել, սովորել վնաս տանելու և
Ույնիսկ շահվելու սկզբունքներով, տնտեսական հաշվարկի
սկզբունքներով արտադրել, սովորել պետական արդյունա-
բերությամբ սոցիալիստական եկամտիկամ գյուղացու մանր
ապրանքային եկամտիկայի հետ կապել»:

Բոլոր կազմակերպությունների վերականգնումը
ապահովեց նեպոլի նոր ձևերի վրա հարձակում սկսե-
լու հնարավորությունը: Այժմ յուրաքանչյուր քիչ
խեղատ գրառում մարդ տեսնում է, մոտ նեպոլի փառա-
փախանությունն իր մեջ վնճ միայն նախնիք է պարու-
նալում, այլև շարքերի մեծամասնություն և նոր հա-
ձակում: Կուսակցության XIV համագումարում (1925
թիվ) Զինովյեփի և Կամենևի ոպոզիցիոն խմբակը հեր-
քում էր այդ պնդումը և մեղադրում էր կուսակցու-
թյանն ու կի նեպոլի քաղաքական կողմերի թերագնա-
հատման մեջ, գրոթվելով նեպոլի՝ մորպես մեր լեռնորում
սոցիալիզմ կառուցելու համար անհրաժեշտ միակ ճիշտ
քաղաքականության՝ բացասելու պատժուման:

Ռադիկալ կոմունիզմի քաղաքականությունը Լե-
նինի արտահայտությունը «գրոթի հարձակում» էր:
Նոր տնտեսական քաղաքականությունը՝ դա «տեպա-
կան պաշարում էր»:

Կուսակցությունը և բանավոր դատակարգը իրենց
խնդիր ելին դրել՝ «Զիտորել առևտրի, մանր տնտե-
սության, մանր ձեռնառնության, կապիտալիզմի հիմ
հաղարկական-տնտեսական ձևը, այլ աշխուժացնել
առևտուրը, մանր ձեռնարկությունը, կապիտալիզմը,
զգուշությունը և աստիճանաբար տիրապետում նրանց,
կամ էլ նրանց պետական կարգավորման լենինիստիկ
հնարավորություն ստանալով՝ միայն նրանց աշխու-
ժացման չափով» (Լենին):

Մի քանիսին թվում էր, վոր այսպիսի քաղաքա-
կանությունը տնտեսական ձևերի հիմ հարաբերակցու-
թյան վերականգնման քաղաքականություն է: Բուր-

ժուադիան արտասահմանում, բուրժուական ինտելիգենցիան և ունեւոր դատակարգերի մնացորդները յերկրի ներսում հույսերը դրել էլին այն բանի վրա, վոր տնտեսական նոր քաղաքականութիւնն առաջ կբերէ կապիտալիզմի վերածնունդ և պրոլետարական ռիկտատուրայի և կոմունիստական կուսակցութեան վերստեղծում:

Նեպի առաջին ժամանակաշրջանում կուսակցութիւնը մանր ձեռնարկութիւններէ մասնակի ազդայնացում կատարեց, միջակ ձեռնարկութիւններէ մի մասը վարձակալութեան տվեց մասնաւոր ձեռնարկատերերին: Միևնույն ժամանակ ոտար կապիտալ ներգրավելու և արդյունարեութեան վերականգնումն աքաղաղելու համար կուսակցութիւնը բռնեց կոնցեսիաների քաղաքականութեան ուղին, այսինքն՝ ոտարյերկրյա կապիտալիստներին վարձակալութեան տվեց առանձին խոշոր ձեռնարկութիւնները և բնական հարստութիւններէ մշակումը:

Այսպիսով նեպի ժամանակ ել առաջագոյն պետական կապիտալիզմի տնտեսական ձևը հանձին կոնցեսիոն և վարձակալական ձեռնարկութիւններէ: Ինչպես հայտնի յե, պետական կապիտալիզմը հետագայում զգալի դարգացում չունեցաւ և ժողովրդական տնտեսութեան վերականգնումը իրագործվեց մեր յերկրի բանվորներէ և աշխատավոր գյուղացիների ուժերով: Բայց նեպի սկզբին պետական կապիտալիզմի հարցերի շուրջը վեճեր ծավալվեցին, և բնիկներէից վոմանց թվում եր, թե հեղափոխութեան համար վտանգավոր և կորստաբեր և կապիտալիզմի դարգացումը թույլ տայր:

Լենինն այդպիսի բնիկներէին բացատրեց, վոր նեպի՝ դա սոցիալիստական տնտեսական ձևի ամրապնդման և Խաղթանակի ուղիմ ե և վոր մանր ապրանքային տնտեսութեան հողի վրա կապիտալիզմի անխուսափելի դարգացումը բոլորովին ահուկի չե, յեթե պրոլետարիատը այս տնտեսափելի դարգացումն ուղղում և պետական կապիտալիզմի հունը:

Ոգորդիցիան չեր հասկանում նեպի յերկալի բնութիւնը: Այս յերկալութիւնը կայանում եր նրանում, վոր ազատ առևտրի պայմաններում մանր արտադրութեան հողի վրա տարեբայնորեն աճում են մասնաւոր կապիտալիզմի տարրերը, ամբալնդվում ե կուլակը, քաղաքի ձեռնարկատերերը՝ նոր բուրժուազիան (այդպես կոչված «նեպմանները»): Բայց դա նեպի միայն մի կողմն ե: Իսկ մյուս կողմից սոցիալիստական տիպի պետական ձեռնարկութիւնները չուկայի միջոցով պետական եկոնոմիկայի և գյուղական տնտեսութեան եկոնոմիկայի միջև կապ են հաստատում և նույնպես աճում և դարգանում են: Սոցիալիստական և կապիտալիստական տարրերի միջև պայքար ե ծավալվում լազմամիտոն գյուղատիական շուկային տիրապետելու համար: Իհարկե, յեթե կապիտալիստական տարրերը տիրելին այդ շուկային, դուրս քշելին պետական սոցիալիստական ձեռնարկութիւնները, գիտավորելին գյուղատնտեսութեան կապիտալիստական դարգացումը, այն ժամանակ, հասկանալի յե, սոցիալիզմի գործը անհաջողութիւն կկրեր: Բայց պրոլետարիատը իշխանութեան ե անցել հենց նրա համար, վոր տնտեսական դարգացումն ուղղի սոցիալիստական տարրերի հաղթանակի կողմը՝ իր դիկտատուրան իրագործելով, այսինքն մանր տնտեսատերերի վերադաստիարակումը դեկամարելով և մանր արտադրութիւնը ձևափոխելով: Բայց պրոլետարիատը նրա համար հենց անց ե կացում միջակի հետ հաստատուն դաշինքի քաղաքականութիւնը՝ հենվելով չքաւորութեան, իսկ այժմ նաև կոյտնտեսականների վրա, վորպեսզի ապահովի գյուղացիութեան հիմնական մաստաների շրջապարզը դեպի սոցիալիզմի ուղիմ:

Կուսակցութիւնը անց ե կացել և անց ե կացնում նոր տնտեսական քաղաքականութիւնն այնպես, վոր ապահովի սոցիալիզմի հաղթանակը մեր յերկրում:

Այսպիսով դարգացումը նեպի պայմաններում բնութանում ե «ով ում» սկզբունքով: Հայտնի յե, վոր ար-

դշուհաբերութեան մեջ սոցիալիստական հատվածի աճումն արդեն ապահովել և կապիտալիստական տարրերին հաղթանակելը: XVI համագումարում Ստալինն այսպես վորոշեց արդշուհաբերութեան բնագավառի վիճակը. «Ու՛ր ու՛մ» հարցը, այն հարցը, թե արդշուհաբերութեան մեջ սոցիալիզմը կհաղթի կապիտալիստական տարրերին, թե՞ սրանք կհաղթեն սոցիալիզմին, արդեն հիմնականում լուծված և հոգուս արդշուհաբերութեան սոցիալիստական ձևերի: Լուծված և վերջնականապես և անդարձ կերպով»:

Գյուղատնտեսութեան մեջ այս «ու՛ր ու՛մ» հարցի շուրջը կապիտալիստական տարրերի կատաղի պայքարն և ծախսվում, փորոնք չեն ցանկանում առանց կռիւի հանձնել իրենց դիրքերը հարձակվող սոցիալիզմին: Միջակ գյուղացիութեան մաստաւական շրջադարձը համատարած կորեկտիւացման կողմը ապացուցում և, վոր ժողովրդական տնտեսութեան այս բնագավառում ևս հաղթում են սոցիալիստական տարրերը:

Առ 1-ն ոգոստոսի 1931 թ. ամբողջ Միութեան մեջ կոլտնտեսութեան մեջ եր ընդգրկված գյուղացիական տնտեսութեանների 57,9 տոկոսը: Արդ նշանակում և, վոր 1931 թ-ի ժողովրդատնտեսական արանի կարելիորագույն առաջադրանքը արդեն կատարված և: Կոլտնտեսականը դարձել և հողագործութեան կենտրոնական դիմելը: Հասկանալի յե, վոր այս հանգամանքը վոր մի հիմք չի տալիս կանգ առնել ձեռք բերված մակարդակի վրա և միտնալիլ այս հանդուրժողուններով: Առանց կուլակային տարրերի դեմ պայքարը չարունակելու, առանց կոլտնտեսութեանների կողմակերպչական-տնտեսական ամրապնդման, և զլխավորը, — առանց սոցիալիստական արդշուհաբերութեան դարգացման բայլշեիկյան տեմպերի ե՛լ ալելի արագացման անկարելի յե ԽՍՀՄ լիակատար կորեկտիւացման խնդիրը լուծել, վորը հիմնականում պիտի աւարտվի հնգամյակի վերջում:

Այսպիսով տնտեսական հար քաղաքականութեանը, վոր կուսակցութեանը ճիշտ և հետևողականորեն անցկացրեց լենինյան գլխավոր գծից ուղարտունիստական բեմումների դեմ պայքարելով, ապահովում և սոցիալիստական տարրերի գերակշռումն ու հաղթանակը կապիտալիստական տարրերի վերաբերմամբ մեր յերկրում:

ՎՈՐՈՆՔ ԵՆ ՆԵՊԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ԵՏԱՊՆԵՐ

Նպլի առաջին ժամանակաշրջանում հիմնական խնդիրը իմպերիալիստական և քաղաքացիական կռիւների տարիններում ավերված ժողովրդական տնտեսութեան վերականգնումն եր: Այս խնդիրը կարելի յեր լուծել միայն մանր գյուղացիական տնտեսութեան վերականգնման հրա հենվելով: Դրա համար կուսակցութեանը պայքարում եր տրոցկիստական ռադիկալի բոլոր արկածախնդրական փորձերի դեմ, վորոնք նստատակ ունեյին այս ետապում արդշուհաբերութեան վարգացմանն այնպիսի տեմպեր տալ, վորոնք նրան կկտրեյին գյուղատնտեսութեանից, կհարվածեյին բանվոր դասակարգի և գյուղացիութեան ղողման և վերջին հաշվով կվիժեյնեյին սոցիալիստական շինարարութեան դործը: Կուսակցութեանը, ղեկավարվելով Լենինի ցուցումով, առաջ դանդաղ շարժանդաղ եր առաջ ընթանում, ինչպես թվում եր վորոշ ընկերների: Բայց դրանով կուսակցութեանն իր կապն ապահովեց մասնանների հետ, իր կողմը քաշեց գյուղացիութեան միջակ մասնաններին, չեղարացրեց կուլակի ազդեցութեանը, վերականգնեց արդշուհաբերութեանն ու գյուղատնտեսութեանը և պայմաններ ստեղծեց հետևելու ժամանակաշրջանում առաջխաղացումն արագացնելու համար:

Նպլի այս հետևյալ ժամանակաշրջանը նոր խնդիր առաջ քաշեց՝ յերկրի ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան վերակառուցումը՝ նոր ձեռնարկութեանների վերակառուցում և հին ձեռնարկութեանների ընդլայն-

նում, գյուղատնտեսությունը արմատական վերափոխում: ՍՍՀՄ տնտեսական հաջողությունների աճման և կապիտալիզմի յերկրներում ու զարգացման հետևանքով ռազմական վտանգը: Յերկրի սպառապանքալուծության արագ ամրապնդման, խողովրդատնտեսությունը ոտարերկրյա կախումից ազատազրման, գյուղատնտեսություն տեխնիկական վերադինման խնդիրները թեկադրեցին արագացնել մեր տնտեսական զարգացման տեմպերը:

Տեմպերի համար մզվող պայքարը վերակառուցման ժամանակաշրջանում ամբողջ ժողովրդական տնտեսության արմատական ձևափոխման վիթխարի խնդիրների իրադործման անհրաժեշտ պայմանն և հանգիստում: Գյուղատնտեսության ասպարիզում տեխնիկական վերակառուցումը միաժամանակ ընթանում է մանր անհատական տնտեսությունները խոշոր կուլեկտիվ տնտեսությունների ձևափոխելու պրոցեսի հետ:

Հասկանալի չէ, վոր կուսակցությունը՝ վճռական պայքար է մղում մեր արդյունաբերության և խորհրդային տնտեսական-կուլտնտեսական շինարարության զարգացման տեմպերը հետ պահելու ամենատեսակ ոսրորտունիստական փորձերի դեմ:

Վերակառուցման շրջանի դժվարությունները կարելի չէ հաղթահարել միայն սոցիալիստական շինարարության տեմպերի ե՛լ ավելի յեռանդուն արագացման միջոցով: Դասակարգային թշնամու դիմադրությունը կարելի չէ հաղթահարել միայն ե՛լ ավելի յեռանդուն սոցիալիստական հարձակման միջոցով:

Այն հարձակումը, վոր կուսակցությունը տարել է և տանում է նեպոլի ոելսերի վրա, առաջ ասպհոյեց սոցիալիզմի հիմնական քաղայի, պետական խոշոր արդյունաբերության և հատկապես ծանր ինդուստրիայի, արտադրության միջոցների արտադրության աճումը: Արդյունաբերության միայն այս ճյուղը յերկրը իս-

կալան ինդուստրիալ յերկր է դարձում, վորը կարող է կապիտալիստական շրջապատից անկախ զարգացնել իր ժողովրդական տնտեսությունը: Կուսակցությունը քիչ պայքար չի մղել և՛ ի հաշիվ արդյունաբերության դյուղատնտեսությունը զարգացնելու կողմնակիցների հետ, և՛ ծանր ինդուստրիայի արագացված զարգացման հակառակորդներին հետ, վորոնք նրան հակադրում եյին այն թեթև արդյունաբերության կարիքները, վորը արխատում է լայն սպառողական շուկայի համար (որինակ, տեքստիլ արդյունաբերությունը):

Ձի կարելի ոտարերկրյա կախումից յերկրն ազատելու քաղաքականություն վարել՝ սուանց յերկրն ինդուստրիալացնելու: Ձի կարելի յերկրը ինդուստրիալացնել՝ սկսելով «չթի» ծայրից: Նման քաղաքականությունը կկործաներ և՛ ծանր ինդուստրիային յակ հետո նաև թեթևին, վորովհետև, ոտարերկրյա կախումից ազատ, թեթև ինդուստրիայի զարգացման համար անհրաժեշտ է սեփական յտրիքային մեքենայաշինությունը և գյուղատնտեսական հումքը (տեխնիկական կուլտուրաներ): Մեքենայաշինության համար մետաղ է պետք: Տեխնիկական հումք ստանալու համար պետք է յտոր գյուղատնտեսություն ստեղծել: Մի յոսքով ծանր ինդուստրիայի զարգացումը ամբողջ ժողովրդական տնտեսության վերակառուցման քանալին ե:

Ինդուստրացման հաջողությունները յերկրն ընդհուպ մոտեցրին նաև գյուղատնտեսությունն արագ տեմպերով վերակառուցելու անհրաժեշտությունը: Արդյունաբերությունը հսկայական պահանջ էր առաջադրում տեխնիկական կուլտուրաներին՝ վորպես արտադրության հումք, և պարենային կուլտուրաներին ու անասնաբուժական մթերքներին՝ բանվորներին, նրանց ընտանիքներին, քաղաքային աճող բնակչության մատակարարելու համար: Հետամնաց, ցրիվ յեկած մանր գյուղացիական տնտեսությունը ի վիճակի չեղավ բավարարել այս պահանջները: Հանրայնացված արդյու-

նաբերության և չհանրայնացված գյուղատնտեսութ-
յան զարգացման հակասությունը ծայր աստիճան
խիստ բնույթ ստացավ:

Հնարեկի՝ յե արդյոք քիչ թե շատ յերկար ժամանակ
խորհրդային իշխանությունը և սոցիալիստական շինարա-
րությունը թողնել յերկու տարբեր հիմքերի վրա՝ ամենա-
խոշոր և միացված սոցիալիստական արդյունաբերության
հիմքի և ամենացրված և հետամնաց մանրապրանքային
գյուղացիական տնտեսության վրա: Վո՛չ, չի կարելի: Դա
յերբեկցե պիտի վերջանա ամբողջ ժողովրդական տնտեսու-
թյան լիակատար խորտակմամբ: Ապա ո՞ւր ե յեղը: Յեղը
գյուղատնտեսությանը խոշորացնելն ե, նրան կուտակման,
ընդլայնված վերարտադրության ընդունակ դարձնելն ե և
այս կերպ ժողովրդական տնտեսության գյուղատնտեսական
բազան վերակառուցելն ե» (Ստալին):

Գյուղատնտեսության ամբապնդման բայլշեկյաթ ու-
ղիմ—դա խորիտնտեսությաններ կազմակերպելու և գյու-
ղացիական տնտեսությանները կոլեկտիվացնելու ուղիմ ե:

Այս ճանապարհով արդեն լուծվե՞ծ ե հացափափու-
կային պրոբլեմը: Այս ճանապարհով ել մենք այսօր
պայքարում ենք մոխի, կաթի, բանջարեղենի պրոբլեմը
լուծել, վորպեսզի ապահովենք քաղաքային արդյու-
նաբերական բնակչության այս մթերքների պահանջը:

Այս ուղով ել միայն կարող ենք մենք լուծել թեթև
արդյունաբերության տեխնիկական հումքի (բամբակ,
վուշ, ճակնդեղ, յուղատու բույսեր, ծխախոտ և այլն)
պրոբլեմը և հետևապես կբարելավենք բնակչության
լայն սպառման արդյունաբերական սպրտները մա-
տակարարելը:

Մեր հսկայական հաջողությունները սոցիալիստա-
կան շինարարության բոլոր ճակատներում պարզորոշ
յերևան յեկան 1930 թվի սկզբին և առանձնապես կու-
սակցության XVI համագումարի ժամանակ (առաջին
բայլշեկյան ցանճն անցկացնելուց հետո): Այս կա-
պակցությամբ նոր ձևով դրվեց նեպի ռեյսերի վրա
սոցիալիստական հարձակման խնդիրը:

Ահա՛ ինչպես վորոշեց ընկ. Ստալինն այս խնդիրը XVI համագումարում:—

«Տվյալ մոմենտում կուսակցության բռնած դիրքը կա-
յանում ե տնտեսական ճակատի առավել մասերում հար-
ձակումից ել՝ արդյունաբերության բնագավառում, ել՝ գյու-
ղատնտեսության բնագավառում ամբողջ մակատով հար-
ձակման անցնելու մեջ: XVI համագումարն առաջնապես
իմդուստրիալացման համագումար եր: XV համագումարը՝ ա-
ռաջնապես կոլեկտիվացման համագումար: Դա ընդհանուր
հարձակման նախապատրաստումն եր: Անցյալ ետապներից
ի տարբերություն, XVI համագումարին նախորդող ժամա-
նակաշրջանը ամբողջ ճակատով սոցիալիզմի ընդհանուր
հարձակման ժամանակաշրջան եր հանդիսանում, սոցիալիզ-
մի ուժեղացրած կառուցման ժամանակաշրջան եր հանգի-
սանում ե՝ արդյունաբերության բնագավառում, ել՝ գյուղա-
տնտեսության բնագավառում: XVI համագումարը ամբողջ
ճակատով սոցիալիզմի ծավալուն հարձակման, կուլակու-
թյան վորպես դասակարգի լիկվիդացիայի և համատարած
կոլեկտիվացման կենսադործման համագումար ե»:

Սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտման
խնդրում, վոր դրված ե 1931 թվի պլանի մեջ վորպես
կենտրոնական խնդիր, սոցիալիզմի ամբողջ ճակատով
այս ծավալուն հարձակումն իր գործնական արտահայ-
տությունն ե դառնում:

Սոցիալիզմի կառուցման լենինյան պլանը, վոր հե-
տևողականորեն իրագործում ե կուսակցությունը,
հաղթանակն ե տոնում մեր յերկրում սոցիալիզմի կա-
ռուցման անհնարինություն ոպորտունիստական տեսու-
թյունների վրա:

ՍՏԱԻՆԻԶ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչ դրդապատճառներից առաջացավ նաք տըն-
տեսական ֆալաֆակամության անցնելը:
2. Ինչո՞ւմ ե նեպի եյուրյունը:

3. Ինչո՞ւմ են կայանում ոպոզիցիայի սխալները նկայի գնահատության խնդրում:

4. Ի՞նչ սարքերով-բովում է ա նկայի մերակնոցմամբ և վերսկսուցողական ժամանակաշրջանների միջև:

ԱՅԺՄՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԸ ՆԵՊԻ ՎԵՐ- ՁԻՆ ԺԱՆ ԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԸ ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՍԿԶՐԱՍԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԸ

«Մեր Միության ժողովրդական տնտեսությունը կանգնած է սոցիալիզմի շինարարության վիթխարի պլանի»¹ հնգամյա պլանի ավարտման շնորհիվ: Դա յե նեպի տառաժին տասնամյակի արդյունքը: Սոցիալիստական եկոնոմիկայի ավարտման ընդհուպ մերձեցա-
յր կուսակցության այն նոր տնտեսական քաղաքականությունը հետևողական անցկացման արդյունքն է հանդիսանում, վորն առաջ քաշեց Վ. Ի. Լենինը 1921 թվին, յերբ յերկիրը քաղաքացիական կռիվ եպոխայից անցնում էր «դադարի» և տնտեսական շինարարության եպոխային:

ԵՍՀՄ մտել է սոցիալիզմի ժամանակաշրջանը, քանի մոտ ժողովրդական տնտեսության մեջ սոցիալիստական տարրերը քաջարժակ գերակշիռ դեր են խաղում:

Պետական հեռուստական սոցիալիստական տիպի արդյունաբերական ձեռնարկությունները արդյունաբերական արտադրության ասպարիզից դուրս քշեցին կապիտալիստական ձեռնարկությունները: Պետական և կոոպերատիվ առևտուրը դերիխում է մասնավոր առևտրական ձեռնարկություններին:

Վերջապես համատարած կոլեկտիվացումն արդեն առ Ն-ն ոգոստոսի 1931 թ. չքավոր-միջակ գյուղացիական բոլոր տնտեսությունների 57,9 տոկոսի տնտեսության կոլեկտիվ ձևերին անցնելն ապահովել է: Այս կուսակցության համար (բ) ԿԿ իր 1931 թ. ոգոստոսի

2-ի նորոշմամբ ընդունեց, վոր «կոլեկտիվացումն հիմնականում ավարտված է»²—

1) Հյուսիսային կովկասում (կոլեկտիվացված է տնտեսությունների 83 տոկոսը, ընդգրկված է գյուղացիական ցանքերի 94 տոկոսը), 2) Ստորին Վոլգայում (տնտեսությունների 82 տոկոսը, ցանքերի 92 տոկոսը), 3) Միջին Վոլգայում (տնտեսությունների 90 տոկոսը, ցանքերի 93 տոկոսը), 4) Տափաստանային Ուկրաինայում (տնտեսությունների 85 տոկոսը, ցանքերի 94 տոկոսը), 5) Չախովյա Ուկրաինայում (տնտեսությունների 69 տոկոսը, ցանքերի 80 տոկոսը), 6) Ղրիմում (տնտեսությունների 83 տոկոսը, ցանքերի 93 տոկոսը), 7) Ուբալում (տնտեսությունների 75 տոկոսը, ցանքերի 82 տոկոսը), 8) Մոլդավայում տնտեսությունների 68 տոկոսը, ցանքերի 75 տոկոսը):

Հաջահատիկային, բամբակադործական և ճակրնդեղի մշակության մյուս շրջաններում կոլեկտիվացումը հիմնականում պիտի ավարտվի 1932 թվին, իսկ այլ շրջաններում՝ 1932—33 թվին:

Համկ(բ)Կ ԿԿ հունիսյան պլենումը նշեց, թե «կոլտնտեսությունները հիմնական արտադրող են դարձել վո՛չ միայն Հաջահատիկի, այլև գյուղատնտեսական կարևորագույն հումքի ընդգամումում (բամբակ, ճակրնդեղ, արևածաղիկ և այլն)»:

Այսպիսով «խորհտնտեսությունների դարդացման և աշխատավոր գյուղացիության մեծամասնության կոլեկտիվացման ուղին անցնելու հետևանքով, մեր յերկիրը դարձավ աշխարհիս ամենախոշոր գյուղատնտեսություն ունեցող յերկիրը»:

«Պարզ է, — ասում էր ընկ. Ստալինը կուսակցության XVI համագումարում, — վոր մենք արդեն մտել ենք օոցիալիզմի ժամանակաշրջանը, քանի վոր սոցիալիստական հատվածն այժմ իր ձեռքումն է պահում ամբողջ ժողովրդական տնտեսության բոլոր տնտեսական յծակները, թեպետ դեռ չատ կտ մինչև սոցիալիստական հասարակության կառուցելը և դասակարգային տարբերությունները վերացնելը»:

Սոցիալիզմի այս սկզբնական շրջանը միևնույն ժամանակ նեպի վերջին ժամանակաշրջանն է հանդիսանում: Ըստ ինքյան հասկանալի յե, վոր այժմյան ետապր խիստ տարբերվում է նեպի առաջին տարիներէրէ, յերբ վո՛չ միայն գյուղատնտեսութեան մեջ, այլև արդյունաբերութեան և առևտրի բնագավառում սոցիալիստական տարրերը դեռ գերակշռող դիրք չեն յիշու: Դա նեպի վերջին ժամանակաշրջանն է: Դրանից և կուսակցութիւնը յեխում այժմյան ետապում բոլոր ձեռնարկումներն անցկացնելու: Ըստ վորում կուսակցութիւնը պարզորոշ նկատում է, վոր նոր տնտեսական քաղաքականութիւնը դեռ չի սպառված: Կուսակցութիւնը դեռ չի վերացնում նեպը և չի թրուցում նեպի այս վերջին ժամանակաշրջանի վրայով:

Նեպը մտցված է, վորպեսզի սոցիալիզմը հաղթի կապիտալիստական տարրերին: Ամբողջ ճակատով հարձակման անցնելով, մենք դեռ չենք վերացնում նեպը, քանի վոր մասնավոր առեկտուրը և կապիտալիստական տարրերը դեռ մնում են, ապրանքաշրջանառութիւնը և դրամական տնտեսութիւնը դեռ մնում են: (Ստալին, ղեկուցում Համկ(բ)ի XVI համագումարում):

Կուլակութեան լիկվիդացիան և արդյունաբերութիւնից ու առևտրից մասնավորի վճռական դուրս բերումը վո՛չ մի կերպ չեն հակասում նոր տնտեսական քաղաքականութեան իմաստին: Նեպը առևտրի ազատութիւն է մանր տնտեսատերի համար՝ այս առևտուրը պրոլետարական պետութեան կողմից կարգավորվելու պայմաններում: Սակայն նեպը յերբեք չի կարող մեկնաբանվել վորպես կապիտալիզմի ազատ զարգացում: Բավական ժամանակ պրոլետարական պետութիւնը բավականացավ կուլակութիւնը սահմանափակելու քաղաքականութեամբ և մասնավոր կապիտալին թույլ տվեց գործել արդյունաբերութեան ու առևտրի մեջ: Բայց վորքան ավելի յե աճում պետական արդյունաբերութիւնը և զարգանում պետական ու կոոպերատիվ առևտուրը, նույնքան հնարավոր և

նպատակահարմար է դառնում մասնավոր կապիտալիզմի վերաբերմամբ կերպով յեռանդուն ճնշման և դուրս բերման քաղաքականութիւնը: Իսկ կոլտնտեսական շարժման վերելքին զուգընթաց հնարավոր և անհրաժեշտ է դառնում կուլակութեան լիկվիդացիային անցնելը:

Այլ ուղորտունիւթաները նեպը մեկնաբանում են վորպես առևտրի ազատութեան և հետեապես կապիտալիստական տարրերի ազատ աճման վոճնով չկարգավորվող մի քաղաքականութիւն: Սպեկուլյացիայի համար կուլակների կողմից հացը պահելու դեմ կուսակցութեան մղած պայքարը ալ թեքումը վորակում էր վորպես նեպից հրաժարում և ռազմական կոմունիզմի քաղաքականութեան վերադարձ:

Այլ թեքման մեջ ընկածները բանվոր դասակարգի և գյուղացիութեան զողման առևտրական ձեն ընդունում եյին վորպես միակ հնարավոր ձե, վորով կարող է իրադրծվել բանվոր դասակարգի տնտեսական դաշինքը գյուղացիական հիմնական մասսաների հետ: Այնքան չենք հասկանում, վոր զողման արտադրական ձեք (կոնտրակտացիա, ՄՏԿ, խորհրդայնութիւններ, կոլտնտեսութիւններ և մեքենամատակարարում և այլն), նեպի հիմունքով բանվորա-գյուղացիական դաշինքի անհրաժեշտ և ընդամեն ավելի բարձր աստիճանն է:

Հասկանալի յե, վոր նեպի այսպիսի հակադրութեան մեկնաբանութիւնը կարող է միայն շփոթութիւն տալ բերել և խոչընդոտ հանդիսանալ կուսակցութեան հարձակմանը կապիտալիստական տարրերի վրա: Պարզ է, վոր ալ թեքման մեջ ընկածները կուլակութեան և բուրժուազիայի ջրաղացին ջուր են ածում:

Նեպի այժմյան վերջին ժամանակաշրջանի և սոցիալիզմի սկզբնական ժամանակաշրջանի դժվարութիւնները դեռ մեծ են: Խնդիրները բարդ են: Այլ թեքումի մեջ ընկածներին վախեցնում է այդ խնդիրների բարդութիւնը: Յետեւ նրանք վո՛չ միշտ հանդես են

դա՛րձա ըստ հայտարարին, ապա նրանք դորձում են իրենց գլխը դորձնականում անցկացնել: Այդ քեֆմամ դեմ պայքարը դեռ չի դադարեցված: Այդ քեֆումը շարունակում է մնալ գլխավոր վտանգը:

Միևնույն ժամանակ առանձին աշխատողներ «ձախ» ուսուցողներին սխալներ են դորձում, չհասկանալով, վոր նոր տնտեսական քաղաքականությունը դեռ չի վերացել: Նրանք թռչում են անհրաժեշտ աստիճանի, խորհրդային առևտրի վրայով, վորի հետևյալն է սպառողական կոոպերացիան մի շարք խոշորագույն թերություններ ունի, վորոնց ուղղելու վրա կուսակցությունն այժմ յեռանդուն աշխատում է՝ կոոպերացիան տնտեսական հաշվարկի, ըստ ճյուղերի մասնազետացման և խորհրդային առևտրի հիման վրա վերակառուցելով:

Նրանք թերազնահատում են տնտեսական հաշվարկի նշանակությունը, կարծելով, վոր պլանային տնտեսությունը տնտեսական հաշվարկին ավելորդ է դարձնում: Դրանով նրանք արդե՛լք են հանդիսանում արդժիկսպլանի քանակական և վորակական ցուցանիշների համար մղվող պայքարի հաջողությանը: Նրանք խճողվում են մեր դրամների հարցում, մտածելով, վոր փողի վերացման ժամանակն արդեն հասել է: Այդպիսի տեսությունները միայն թուլացնել կարող են միջոցների մոբիլիզացիան, վորոնք խիստ անհրաժեշտ են 1931 թվի ֆինանսական պլանը կատարելու համար:

Նրանք չեն հասկանում աշխատավարձի խնդրում հավասարեցման դեմ պայքարելու անհրաժեշտությունը, հավասարեցումը աշխատավարձի սոցիալիստական սխտեմի հատկանիշ համարելով: Մինչդեռ «Մարքսը և Լենինը ասում են, վոր վորակյալ աշխատանքի և վորձվորակյալ աշխատանքի միջև յեղած տարբերությունը գոյություն կունենա մինչև անգամ սոցիալիզմի ժամանակ, մինչև անգամ դասակարգերի վերացումից հետո, վոր միայն կոմունիզմի ժամանակ պիտի վերանա այս տարբերությունը, վոր այս պատճառով «աշ-

խատավարձը» նույնիսկ սոցիալիզմի պայմաններում պիտի տրվի ըստ աշխատանքի, և վոր թե ըստ կարիքի» (Ստալին):

Այս բոլոր հակալենինյան ճխտորոշմներին, առաջնություններին, նեպի դեռ չվերացած ետապի միայն թռչկոտումներին կուսակցությունը բայ՛լ չեղկյան հակահարված է տալիս, բացատրում և ուղղում է սխալները:

ՄՏՈՒԳԻԶ ՀԱՐՑՆԵՐ

1. Ինչո՞ւն են աի ժամանակակից ետապը նեպի վերջին ետապն է հանդիսանում:

2. Վորո՞ւմ է նեպի այս ետապի հիմնական գծերը:

3. Ինչո՞ւմ է կայանում ագերի և «ձախերի» սխալները նեպի գնահատման խնդրում:

ԻՐԱԳՈՐԾԵԼԻ ՅԵ ԱՐԴՅՈՒԹ 1931 ԹՎԻ ՊԼԱՆԸ ՅԵՎ ԻՆՉՊԵՍ ՊԱՅԳԱՐԵԼ ՆՐԱ ՀԱՄԱՐ

Հնարավոր է արդյոք իրագործել այն խնդիրները, վոր դրված են 1931 թվի ժողովրդական տնտեսության պլանի մեջ:

Տնտեսական խոշոր խնդիրների յուծման հնարավորությունը ապացուցված է հնդամյակի առաջին յերկու տարիների և մասնավորապես հնգամյակի յերկրորդ տարվա՝ 1929—30 տնտեսական տարվա վորձով: Սոցիալիստական արդյունաբերության արտադրանքը կազմում էր 30 միլիարդ 500 միլիոն ռուբլի պլանով՝ նշված 29 միլիարդ 300 միլիոն ռուբլու դիմաց: Ըստ վորում ծանր ինդուստրիայի արտադրանքը կազմում էր 13 միլիարդ 800 միլիոն ռուբլի՝ պլանով նշված 12 միլիարդ 500 միլիոն ռուբլու հանդեմ: ԽՍՀՄ-ում բոլոր արդյունաբերությունը 1929—30 թվի տարեկան արտադրությունը ավելի քան յերկու անգամ գերազանցում էր նախապատերազմյան տարեկան արտա-

սի 23-ին տնտեսափառները խորհրդակցութեան մեջ արտասանած իր ճառում:

Ընկ. Ստալինը մատնանշեց արդյունաբերութեան աշխատանքի վեց նոր պայմաններ և դրանց համապատասխան նոր խնդիրներ առաջ քաշեց:

Առաջին. «Այլևս չի կարելի հույս դնել բանվորական ուժի ինքնահոսի վրա, ինչպես այդ արվում էր հնում: Արդյունաբերութեանը բանվորական ուժով ապահովելու համար պետք է այն վերցնել կազմակերպված կարգով, պետք է մեքենայացնել աշխատանքը»:

Յերկրորդ. «Ձի կարելի այլևս հանդուրժել բանվորական ուժի հոսունութեանը արդյունաբերութեան մեջ: Այս չարիքից աղատվելու համար պետք է աշխատավարձը նոր ձևով կազմակերպել և ձեռնարկութեաննեցում բանվորների կազմը քիչ թե չատ կայուն դարձնել»:

Յերրորդ. «Ձի կարելի այլևս հանդուրժել դրամադրկութեանը արդյունաբերութեան մեջ: Այս չարիքից աղատվելու համար պետք է նոր ձևով կազմակերպել աշխատանքը, պետք է ուժերը դասավորել այնպես, վոր բանվորների յուրաքանչյուր խումբ պատասխանատու լինի աշխատանքի համար, մեխանիզմների համար, դադեյուհների համար, աշխատանքի վորակի համար»:

Չարրորդ. «Ձի կարելի այլևս հնի պես յուրա դնալ հին ինժեներ-տեխնիկական ուժերի այն միխմումով, վոր մենք ժառանգել ենք բուրժուական ֆեոստատանից: Արտադրութեան այժմյան տեմպերը և չափերը բարձրացնելու համար պետք է ձգտել ու հասնել այն թանին, վոր բանվոր դասակարգը ունենա իր սեփական ազատորական-տեխնիկական ինտելլիգենցիան»:

Հինգերորդ. «Հին ձևով չի կարելի հին դպրոցի բոլոր մասնագետներին և ինժեներական-տեխնիկական ուժերին մի կույտի մեջ դնել: Պետք է հաշվի առնել փոխված կացութեանը, պետք է փոխել մեր քաղաքա-

կանութեանը և առավելագույն հողատարութեան յերևան բերել այն մասնագետների և ինժեներական-տեխնիկական ուժերի վերաբերմամբ, վորոնք վճռականապես դառնում են բանվոր դասակարգի կողմը»:

Վեցերորդ. «Հնի պես չի կարելի կուտակման հին աղբյուրներով սահմանափակվել: Արդյունաբերութեան և դրադատնտեսութեան հետագա ծավալումն ապահովելու համար, պետք է այնպես անել, վոր դործի դցվեն կուտակման նոր աղբյուրներ, վերացվի անտնտեսափարութեանը, արմատավորվի տնտեսաշարկը, իջեցվի ինքնարժեքը և բարձրացվի ներարդյունաբերական կուտակումը»:

Ընկ. Ստալինի առաջ քաշած այս խնդիրները յուրացրին արդեւտարների և կոտնտեսականների լայն մասսաները: Ի պատասխան ընկ. Ստալինի կոչի՝ այս հիմունքով վերակառուցել աշխատանքը՝ Միութեան խոշորագույն ձեռնարկութեանները հանդես յեկան իրենց դիմում-պարտավորութեաններով: Այդպես են որինաի՝ լրագրերում հարապարակված Ստալինի անվան ինինգրադի Մետաղային գործարանի (տուրբինաշինական), Մոսկվայի տրյոյդոքնի մանուֆակտուրայի (տեքստիլ արտադրութեան), Տվերի «Պրոլետարկա» ֆաբրիկայի բաց նամակները:

«Ընկ. Ստալինի ճառը, ասում են Լենինգրադի մետաղագործները, — դիրեկտիվ է յուրաքանչյուր ձեռնարկութեան, յուրաքանչյուր կառավարչի, մասնագետի, վարպետի համար, յուրաքանչյուր հարվածային բրիգադի համար, յուրաքանչյուր կոմունիստի և կոմյերիտականի համար. — անհապաղ լրիվ չափով վերակառուցվել և նոր ձևով աշխատել»:

Կոտնտեսականներն ի պատասխան ընկ. Ստալինի ճառի ծավալում են հացամթերման պլանների մինչ-ժամկետային կատարումը և կարմիր սալաշարքեր են կազմակերպում:

Պրոլետարական և կոտնտեսական մասսաները զորահավաքվում են այն լողունների շուրջը, վոր ա-

ուջ է քաշել ընկ. Ստալինը՝ — դրանումն է 1931 թվի
ժողովրդատնտեսական պլանի կատարման հիմնական
պայմանը:

«Հիմարություն կլինե՞ր մտածել, թե արտադրա-
կան պլանը միայն թվերի ու առաջադրանքների շարք
է: Իրոք՝ արտադրական պլանը միլիոնավոր մարդկանց
կենդանի և պրակտիկ գործունեությունն է: Մեր ար-
տադրական պլանի ռեալությունը — դա այն միլիոնա-
վոր աշխատավորներն են, վոր նոր կյանք են ստեղ-
ծում: Մեր ծրագրի ռեալությունը՝ դա կենդանի մար-
դիկն են, դա մենք ենք ձեզ հետ, դեպի աշխատանքն
ունեցած մեր կամքն է, նոր ձևով աշխատելու մեր
պատրաստակամությունն է: Ունենք արդյոք այն,
հենց այդ վճռականությունը: Այո՛, ունենք: Ուրեմն,
մեր արտադրական ծրագիրը կարող է և պետք է իրա-
կանացվի»: Այսպես վերջացրեց ընկ. Ստալինը տնտե-
սավարների խորհրդակցության մեջ իր ճառը:

Կոմյերիտական բլիշները և դրանց ղեկավարու-
թյամբ ամբողջ բանվորական յերիտասարդությունը
պետք է մոբիլիզացիա արվեն յերկրորդ կիսամյակի
առաջադրանքները կատարելու և գերակատարելու
համար:

1931 թվի ժողովրդատնտեսական պլանը կարող է
և պետք է կատարվի:

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳԾԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՅՔԱՐՆԷԼ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆՈՒՄ

Սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտման
խնդիրը պետք է գործնականապես մարմնացված լինի
յուրաքանչյուր առանձին ձեռնարկության, ցեխին,
բրիգադին տրված միանշանակ կոնկրետ առաջա-
դրանքների մեջ: Կոմյերիտականը պետք է ինքն իմա-
նա և պետք է բացատրել կարողանա անկուսակցական
բանվորին, թե ինչ վիթխարի խնդրի իրագործման
համար ե պայքար տարվում որեցոր ներկա 1931
թվին:

Այս պայքարը յերկու սխտեմների մրցությունն
է՝ անոյ սոցիալիզմի և նգնաժամից խորտակվող կա-
պիտալիզմի: Դա ունի միջազգային նշանակություն.
«Մեր յերկիրը, ընկ. Ստալինի խոսքերով, — բոլոր
յերկրների պրոլետարիատի հարվածային բրի-
գադն է»:

Կոմյերիտականը պետք է արթուն հակի, վոր կու-
սակցության գծի անճիշտ մեկնաբանությունները ա-
տոմնց ուղղվելու և բացատրվելու չմնան: Իսկ յեթե
այդ անճիշտ մեկնաբանություններն անում են թշնա-
մաբար տրամադրվածների կամ ուղորտունիստական
թեքման մեջ ընկածների կողմից, ապա պետք է կոմ-
յերիտականը հետևի, վոր նրանց բայլչեկիկյան հակա-
հարված տրվի:

Կան մարդիկ, վորոնք տնտհաշվարկի, հավասար-
եցման և դիմադրկություն լիվիլիզացիայի ուղղու-
թյամբ կուսակցության անցկացրած ձեռնարկումները
պատկերացնում են վորպես թե կուսակցությունը
հրաժարվում է սոցիալիստական հարձակման զարգա-
ցումից, վորպես թե կուսակցությունը վերադառնում
է տնտեսական քաղաքականության արդեն անցած ե-
տապներին, վորպես թե կուսակցությունը դառնում է
տնտեսություն վարելու համարյա կապիտալիստական
ձևերին: Այդ մասին են աղաղակում նաև բուրժուա-
կան մի քանի արտասահմանյան թղթակիցներ:

Այս պնդումների անհեթեթությունը ակներև է:
Տնտհաշվարկը, աշխատանքի կազմակերպման ճիշտ
այնպիսի սխտեմը, վոր յուրաքանչյուրի վերաբեր-
մամբ աշխատանքի և ստրբավորման համար ճշգրիտ
պատասխանատվություն է հաստատում, աշխատա-
վարձի ճիշտ այնպիսի սխտեմը, վոր հաշվի յե առ-
նում աշխատանքի բարդությունն ու ծանրությունը և
բանվորին շահագրգռում է բարձրացնելու վորակավո-
րումն ու արտադրողականությունը, — այն բոլորը
գործնական ուղիներ են սոցիալիստական շինարարու-
թյան տեմպերն ե՛լ ավելի ուժեղացնելու համար:

Սոցիալիստական մրցությունն ու հարվածայնությունը վարից առաջ քաշեցին տնտեսչավարկային բրիգադին, վորպես հարվածային բրիգադի բարձրագույն ձև:

Տնտեսական հաշվարկը,—դա Վ. Ի. Լենինի լուղուղն է, վոր անքակտելիորեն կապված է տնտեսական նոր քաղաքականության հետ: Տնտեսչավարկը—դա ուղբով վերահսկել է նշանակում, թե ինչ չափով է յուրաքանչյուր ձեռնարկություն կատարել իր պլանային առաջադրանքները: Առանց տնտեսչավարկի չի կարելի հասնել պլանների ճիշտ, իր ժամանակին, վորակական ու քանակական կատարման:

«Տնտեսչավարկի մեջ մարմնացած հաշվառումն ու վերահսկողությունը, վոր հասցվում է յուրաքանչյուր հարվածային բրիգադին, յուրաքանչյուր մրցողին,— հարվածային շարժման վորակի բարձրացման վնասակամ պայմանն է:

Յերիտասարդական յուրաքանչյուր հարվածային բրիգադ պետք է դառնա տնտեսչավարկային բրիգադ, հաշվառման և վերահսկողության դպրոց, տեխնիկայի տիրապետման դպրոց, սոցիալիստական տնտեսավարման դպրոց»,—ասում է ՀամԼԿՑԵՄ ԿԿ իր դիմումի մեջ 1931 թվի ապրիլի 29-ին սոցիալիստական մրցության յերկրորդ տարեդարձին:

Թե դործնականում ինչ են տալիս յերիտասարդական տնտեսչավարկային բրիգադները, դա կարելի չէ տեսնել թեկուզ Մոսկվայի «Մանդաղ և մուրճ» գործարանի որինակի վրա:

«Գործարանում աշխատող յերիտասարդական հինգ տնտեսչավարկային ագրեգատները և տնտեսչավարկային վեց բրիգադները ամբողջովին բաղկացած են կոմյերիտմիություն մեջ նոր մտնողներից: Նորեկների տնտեսչավարկային բրիգադները հարվածային աշխատանքի բացառիկ նմուշներ են ցույց տալիս:

Հեռադերային կարթերի բաժնում տնտեսչավարկային բրիգադը վերացրեց զիմադրկումը, յուրաքան-

չյուր կոմյերիտականին վորոչ դադարահի ամրացրեց, ամրացրեց նաև գործիքները: Դրա հետևանքով բրիգադը արդժինպլանը կատարեց 105 տոկոսով: Վերջին ժամանակներս $3\frac{1}{2}$ տոնն չինված իրերի փոխարեն բրիգադը բաց թողեց 6 $\frac{1}{2}$ տոնն: Բրիգադի աշխատանքի ամբողջ քննադրում նա չի ունեցել գործալքում: Նորեկ կոմյերիտականներ Ստրուգաչևը, Միգորովը և այս բրիգադի բրիգադիրը որինակելի հարվածային աշխատանքի համար պարգևատրված են: Յեխի ադմինիստրացիան նորեկների տնտեսչավարկային բրիգադը ամբողջ ցեխին վորպես որինակ է ցուցադրում:

Մարտենյան ցեխի շերեփների նորոգման նորեկների բրիգադը տնտեսչավարկի անցնելով շերեփի նորոգումը 8-ից 6 ժամի կրճատեց, նորոգման արժեքը 25-ից 23 ուղբու իջեցրեց: Տնտեսված յերկու ժամում բրիգադը մնացած շերեփների քննադրիկ նորոգումն է կատարում, վորով յուրաքանչյուր շերեփի զիմացկունությունը ավելանում է յերեք հալքով:

Կոմյերիտական Միխայլովի հող փորող բրիգադը կախրարային ցեխի կառուցման աշխատանքներում փոխանակ հաստատված նորմայով $4\frac{1}{2}$ կուբամետր հող հանելու, հանում է $6\frac{1}{2}$ -7 կուբամետր» («Комсом. Правда»):

Յերիտասարդական բոլոր բրիգադներն՝ առաջադեմ բրիգադների որինակով, տնտեսչավարկի փոխադրելու հետ միասին կոմյերիտական բժկջները պետք է պայքար ծափայեն հանդիպական պլանի համար և լայն տարածեն պլանային-պերատիվ խմբերի փորձը:

«Ստեղծագործական մրցման, աշխատանքի չափի հաշվառման և վերահսկողության հիման վրա կազմված կոմյերիտմիության հանդիպական պլանը պետք է ուղղված լինի այն բոլորի վերացմանը, ինչը դանդաղեցնում է աշխատանքի տեմպերը և իջեցնում է արադրանքի վորակը: ՀամԼԿՑԵՄ Կենտկոմի դիմումը այդպես է բնորոշում կոմյերիտական հանդիպական պլանը. ա) աշխատել առանց գործալքումների, պերադուրդի, խտտանքի, մեքենաները

գնասելու և աղետների բ) ժառանգական գաղտնալուծում, գյուղատրաքություն, դործի տեխնիկայի ուսումնասիրություն և աշխատանքի ձևադասակարգում, դ) սարքավորման, դործիքի առավելագույն բնութագրություն, հումքի, ժամանակի և նյութերի խտնագրության տնտեսումն, դ) բայլ-չեղիկյան տեմպեր, այլուս՝ բայլչեղիկյան վորակը:

Մոսկվայի AMO գործարանի փորձի վրա Համ-լիՅԵՄ ԿԿ պլանային-ուպերուսով խմբերի աշխատանքի մասին հետևյալ վորոշումը կայացրեց:

«Պլանային ուպերատիվ խմբերի գործը պետք է հետևյալ աշխատանքներից կառուցվի.

ա) ըստ աղբիքատի, դաղգյահի, խմբի, յուրաքանչյուր ցեխի հերթախոսության և ամբողջ գործարանի արդիֆին-պլանի յուրաքանչյուր որվա կատարման ամենորյա վերա-հրահուղություն պիտի կարգվի:

բ) պլանային ուպերատիվ խումբը պիտի դիտենա և ճիշտ հաշվառում կատարի, թե հումքի վորքան, ի՞նչ վա-րակի պաշար կա, դաղգյահները, դործիքները, գործարա-նային և պահեստային տնտեսությունը, աշխատատեղի ար-տադրողականությունը ի՞նչ վիճակի մեջ են, պետք է վերա-ցնի այն անորմալությունները, վոր նկատվում են մատու-կարարողների կողմից հումքը յուրաքանչյուր և անընդհատ չհասցնելու գործում, պետք է կարգավորի միջցեխային սղանախացումը, ներգործարանային տրանսպորտը, պետք է գործիքները կոտրվելու, գործիքները փշանալու առաջն առնի:

Հասկանալի չե, վոր այս խմբակների գործունե-յության հաջողության հիմքը յուրաքանչյուր բրի-գադի աշխատանքի հաշվառման մեջ է, իսկ բրիգադի ներսում՝ յուրաքանչյուր դաղգյահի աշխատանքի հաշ-վառման մեջ: Ճիշտ նույնպես պլանախացումն էլ պետք է հասցնել վոր՝ միայն մինչև բրիգադը, այլև մինչև բրիգադի ներսի յուրաքանչյուր դաղգյահը, յուրա-քանչյուր աշխատատեղը:

Առաջադեմ ինդուստրիալ տեխնիկայի տիրապե-տումը նույնպես այն հերթական խնդիրն է, վորը բղ-

իում է սոցիալիստական արդյունաբերության զար-գացման տեմպերի արագացման ուղղությամբ կու-ռակցության տարած դժից:

Այս խնդիրներն ուղղակի և անմիջականորեն կաղ-ված են յուրաքանչյուր կոմյերիտական արտադրական աշխատանքի հետ: Բայց դրանով չեն սպառվում նրա պարտականությունները 1931 թվի պլանն իրագործելու խնդրում:

Պետք է մաքիլիգացիայի յենքարկել դրամական միջոցները 1931 թվի պլանը ֆինանսավորելու համար, մասնավորապես վոր՝ միայն բանվորների, այլև կու-տնտեսականների, մենատնտեսների և բաղադային չկազմակերպված աշխատավոր բնակչության մեջ հըն-վամյակի յերրորդ՝ վճռական տարվա նոր փոխաու-թյունը ամենալայն չափերով տարածելու միջոցով:

Արդյունաբերական ձեռնարկությունների և խորհ-տնտեսությունների ու կոլտնտեսությունների կաղը պետք է ուժեղացնել, ոգնել կոլտնտեսություններին աշխատանքի բրիգադային կազմակերպումը և գործա-վարձն անցկացնելու խնդրում, — դա կոլտնտեսական չարժման կարևորագույն խնդիրն է այժմ: Դրանումն է կոլտնտեսականների աշխատանքի արտադրողականու-թյան արագ աճման, յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի յեկամուտի և կոլտնտեսական արտադրանքի աճման կրավականը: Սոցիալական և հարվածայնության վորձը պետք է արդյունաբերությունից գյուղատնտեսու-թյունի փոխադրել:

Ժողովրդատնտեսական պլանի կարևորագույն չըր-ջաններում պետք է կենտրոնանա յուրաքանչյուր կոմ-յերիտականի ուղղությունը:

Այդպիսի չըջաններ ամենից առաջ հանդիսանում են Դոնբասը և Ուրալ-Մուդրասը:

Դոնբաս — դա նշանակում է վատեյանյուք ա-ցիալիստական արդյունաբերության և տրանսպորտի եամար:

Յեթե Դոնբասում անհարթություններ կան և բա-

րածուի հանելու պլանի կատարումը կաղում է, ապա դա անդրադառնում է արդյունաբերության և ժողովրդագրամոտեցության բոլոր ճյուղերի վրա: Այժմ Դոն-բասում գլխավոր խնդիրը հանդիսանում է անխառն-ման մեքենայացման կիրառումը՝ ողտազործելով կարտաշեի, կասաբերովի, ֆելթոնովի, Լիհարդտի և քարածխային տեխնիկայի ուղիղնալացնող այլ առաջադեմ հարվածայինների ու ինժեներները ստուգված փորձը: Դոնբասի մեքենայացման իրադրությունը կախված է վոլչ միայն բուն Դոնբասի բանվորական և կուսակցական, կոմյերիտական, պրոֆմիլիտիսական կադմակերպություններից, այլև այն բոլոր ձեռնարկությունների բոլոր բանվորներից, վորոնք Դոնբասի մեքենայացման պատվերներն են կատարում:

Ուրալ-կուզբաս — դա նշանակում է համամիութենական յերկրորդ քարածխային-մետաղային քաղալի տեղծում, դա նշանակում է մետաղ մեր արդյունաբերության համար առաջնակա ամենամոտեի տարիներում:

1931 թվին յերկիրը պիտի արտադրի 17 միլիոն տոնն չուգուն, մինչդեռ այս տարի չուգունի արտադրությունը միայն 8 միլիոն տոննի յե համասար: Այդպիտի վեթխարի թուլքը անկարելի կլինի անել, յեթե վորոշված ժամկետին դործի չզցվեն սե մետաղադործության նոր կառուցվող գիգանտները:

Այս կապակցությամբ անհրաժեշտ է լայն ծավալել մասսայական կոմյերիտական միջանցիկ վերահսկողություն շարժումը, վորն սկսված է «Комсомо́ль-ская Правда»-յի նախաձեռնությամբ և վորն ուղղված է Ուրալ-կուզբասի կոմբինատի համար կադերի նախապատրաստելու և նրա պատվերները յուրաժամանակ ու լավորակ կատարման:

Ուկրայինյան, ձեռնարկությունների կոմյերիտականները պետք է ապահովեն մետաղային գործարանների աշխատանքի փորձի փոխադրումը՝ հարավում գործող գործարանների և Ուրալի գործարանների միջև, Դոնբասի և Կիզիլի ու Չելյաբինսկի քարածխահո-

բերի միջև, Կրիվորոժյեյի հանքերի և Վիսոկադորյեյի, Բախլալի, Մազնիտոգորսկի և այլ հանքերի միջև արտադրական կապ կազմակերպելով:

Լենինգրադի կոմյերիտականները պետք է ապահովեն ամենորյա հսկողությունը, վոր Լենինգրադի և Մուրմանի նախահանգիստների միջոցով ստացված ինպորտային սարքավորումները յուրաժամանակ բեռնաթափվեն ու ուղարկվեն»:

Մոսկվայի, Լենինգրադի, Ուկրայինայի և արդյունաբերական այլ կենտրոնների կոմյերիտականները պիտի «Ուրալի նոր կառուցումների համար տրված այն պատվերների նախադատրաստական ընթացքը և կատարման վորակի ստուգեն», վորոնք իրենց ձեռնարկություններին են պատվիրած:

Դրա նմանությամբ կոմյերիտական ընկնները պետք է իրենց հսկողություն տակ առնեն քարածխային արդյունաբերության, յերկավաժուղային տրանսպորտի համար տրված պատվերների կատարումը, ողիպիտական հողագործության և անասնաբուծության համար գյուղատնտեսական գործիքների արտադրությունը:

Բարածուխը, մետաղը, յերկարուղային և ջրային տրանսպորտը, անասնաբուծությունը, ահա՛ ժողովրդատնտեսության պլանի առանձնապես կարևոր բնագավառները:

ՀԱՄԼԿՅԵՄ Գ-րդ համագումարն իրեն առաջադրեց «յերիտասարդության ուժերի և ստեղծագործական եներգիայի մորիլիզացիայի» խնդիրը «ժողովրդատնտեսության այնպիսի նեղ տեղերը հաղթահարելու համար, ինչպիսիք են տրանսպորտը, նոր շինարարությունը, եներգետիկան (առանձնապես քարածուխը և սե մետաղագործությունը)»: Համագումարն ընդունեց, վոր պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնել այնպիսի շինարարություններին, ինչպես Մազնիտոգորի մետաղագործարանը, Բորիկովսկի և Բերեզնյակովսկի քիմիական կոմբինատները, Չելյաբինսկի և իարկովի տրակտորային գործարանները:

Բացի այդ՝ համադրման տույժ քաշեց որդյունաբերության հումքի բաղադրի համար, ցանքերի բնագործական համար, տեխնիքական կուլտուրաների (բամբակի, վուշի, ճակնդեղի, կաուչուկատուների) որինակելի բերքահավաքի և մշակման համար, սոցիալիստական անասնաբուծության համար տալքարելու խնդիրը:

Պալքար, գլխավոր գիծը դործնականում՝ արտադրության, խորհրդատվության, կոոպերատիվների, խորհրդային հիմնարկության առերթյա աշխատանքի ընթացքում անցկացնելու համար, և պալքար կուսակցության լենինյան գիծն ազդավորող ամենատեսակ սովորաունիստական թեորիաների դեմ, — դա յե այն բայլչեիկյան զպրոցը, վոր յերիտասարդ լենինյաներ և գաստիարակում:

Նորեկ կոմյերիտականները պետք է միության մեջ իրենց աշխատանքի առաջին քայլերից հենց սողորվեն այն բանի հասկացմամբ, վոր «կուսակցության գծի ճշտորոշ անցկացման համար մղվող պալքարը, յերկուֆրոնտի վրա մղվող պալքարը առաջիկայում էլ կոմյերիտմիության գլխավոր խնդիրն է հանդիսանում»:

Դրանով մենք ապահովեցինք 1931 թվին սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտմանը ընդհուպ մոտենալը: Դրանով էլ մենք կապահովեցինք այն խնդրի իրագործումը և սոցիալիստական հասարակության հետագա ծավալուն շինարարության անցնելը:

ՍՏՈՒԳԻԶ ՀԱՐՑՆՐ

1. Արդյո՞ք մենք հնարավորություն ունենք 1931 թվի պլանն իրագործելու համար և ի՞նչու մե և կայանում այդ հնարավորությունը:

2. Ի՞նչպես պետք է նոր ձևով վերակառուցվենք, վարպետի կատարենք և գերակատարենք 1931 թվի պլանը:

3. Ի՞նչպիսի խնդիրներ են կանգնած յուրաքանչյուրի մե:

Հյուսիս կովկասի կառավարության առաջ 1931 թվի պլանը կատարելու գործում:

4. Ի՞նչ խնդիրներ են կանգնած քալչիի առաջ 1931 թվի պլանը կատարելու գործում:

Աշխատանք գրեց՝ Գ. ՄԱՐՁՆԿՈ

Խմբագրությունը փորձեց նորեկ լսողին տալ մի պնդյալ գրույց, վորի մեջ տրվում է նոր անտեսական բաղադրականության հարցերի լուսարանությունը: Խնդրում ենք պրոպագանդիստներին և լսողներին հաղորդել խմբագրության, քե՞ս արդյո՞ք այս գրույցը մտաչելի յե գրած, արդյո՞ք դա բավարարում է լսողին:

ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻՍՏԻ ԵՋ

ՆՅՈՒԹԻ ԵՆԴԻՐԸ

Հնդամյակի յերրորդ՝ մեծական տարվա պլանի, վորպես սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտման պլանի դերի հարցը լուսաբանելիս պետք է ծանոթացնել ունիղլիրներին լենինյան ուսմունքի հիմնական դրույթներին հետ՝ մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու մասին, նոր անտեսական քաղաքականության, վորպես սոցիալիզմի կառուցումն ապահովող քաղաքականության մասին, սոցիալիստական ինդուստրացման և կոլեկտիվացման, վորպես դասակարգերի վոչնչացման արմատական խնդրի լուծման համար անհրաժեշտ լծակների մասին: Պետք է ցույց տալ ունիղլիրներին, վոր սոցիալիզմի հաղթանակի համար հաջող պալքար մղելը հնարավոր է միայն այն հիմունքով, վոր կուսակցությունն անհաշտ պալքար մղի սովորաունիզմի յերկուֆրոնտում, իսկ այժմյան ետապում՝ ամենից առաջ ա՛յ թեքման, վորպես գլխավոր վտանգի դեմ:

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԻ

1. ՀամԼԿՑԵՄ խնդիրը՝ պալքար ժողովրդական անտեսության 1931 թ. պլանի համար, ունե՛լ կուսակցության ավարտելու սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի կառուցումը:

2. 1931 թվի պլանի կատարումը սոցիալիստական ինդուստրիայի և ամբողջ ժողովրդական տնտեսության նոր վիժխարի թուխք և և վճռական քայլ և գլուղը սոցիալիստական ճանապարհով տանելու ուղղությամբ (գլուղացիական տնտեսությունների ավելի քան 50 %-ի կոլեկտիվացումը) :

3. Նեպի առաջին տասնամյակի արդյունքը (սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի ավարտման խրոնոլին ընդհուպ մոտենալը)՝ դասակարգերի վճռչացման լենինյան պլանի ճշտության ասպարեզն և :

4. Պայքար ընդդեմ տրոցկիզմի, ապա ընդդեմ աջ և «ձախ» ոպորտունիստների՝ դա այդ արդյո նքի նախադրյալն և :

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԻ

1. Սոցիալիզմի բազան խոչոր արդյունաբերությունն և : Սոցիալիստական ինդուստրիալացման քաղաքականությունը սոցիալիզմի կառուցման բանալին և :

2. Նեպի յերկակի բնույթը : Կուսակցության քաղաքականությունը սոցիալիստական տարրերի հաղթության ասպարեզումն և :

3. Սոցիալիստական ինդուստրիալացման և խորտնտեսական-կոլտնտեսական շինարարության հաջողություններն՝ ամբողջ ճակատով սոցիալիզմի ծավալուն հարձակման անցնելու հիմքն են :

4. Ժողովրդական տնտեսության 1931 թ. պլանի կատարման հնարավորությունների առկալությունը և կուսակցության գլխավոր գծի համար դործնականում ընդդեմ «ինքնահոսի» և աջ ու «ձախ» ոպորտունիստական թեքումների ամենատեսակ արտահայտությունների պայքարելու անհրաժեշտությունը :

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

1. Այս նյութի մչակման ծանրության կենտրոնը կանոնում և նրանում, վոր ունկնդիրները յուրացնեն կուսակցական քաղաքականության հիմնական միանգա-

մայն անհրաժեշտ սկզբունքային դրույթները : 1931 թվի տնտեսական կոնկրետ խնդիրների մչակման դերը կենտրոնականն է, այլ ավելի չուտ ոժանդակ և :

2. Անհրաժեշտ և ունկնդիրներին անցկացնել կուսակցության գծի համար անմիջական պայքար մղելու հորքերին՝ արտադրության աշխատանքում և ձեռնարկության մեջ մասսայական աշխատանքում՝ վոր միայն արտադրական-տեխնիքական սքծով, այլ և հասարակական-քաղաքական գծով :

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ղեկավարներին պարապմոքի նախապատրաստվելու համար

1. Լենին. Կոյերիամիության III համագումարում արտատնած ճառը, Պարենտուրքի մասին, Կոոպերացիայի մասին :

2. ՍՍԱԼԻՆ. Համկ(բ)ի XVI համագումարին տված քաղդեկուցումը. Արդյունաբերության աշխատավորների կոնֆերենցիայում արտատնած ճառը, տնտեսավորների խորհրդակցության մեջ 23/VI 1931 թ. արտատնած ճառը :

3. Համկ(բ)ի ԿԿ դեկտեմբերյան և հունիսյան պլենումների բանաձևերը

Խմբագիր՝ Ե. ՏԵՌԻՄԻՆ, Տեխն. Խմբագիր՝ Ս. ԳԵՂԿԻՆ

2318

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0209522

31 921

ԳԻՆԸ 25 ԿՈՊ. (21/2 ռ.)

**ЗАКАНЧИВАЕМ ПОСТРОЙКУ ФУНДАМЕНТА
СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ ЭКОНОМИКИ**

Госиздат ССР Армении
Эривань—1932